

NAS ROD

1937-1938

LETO IX.

3

Ugankarji!!

Štedite! Ne pošiljajte rešitev v pismih, temveč na dopisnicah!
Ne kvarite »Našega roda« s tem, da pošiljate rešitve na odtrganih platnicah!
Ne vračajte »Našega roda« z rešitvami na platnicah!
Odpošljite rešitve do 10. vsakega meseca!

»KRIZANKO« so pravilno rešili in bili izžrebani:

Turk Borut, 4. razred osnovne šole na Brdu, Lukovica pri Domžalah.
Grebenšek Olga, 6. razred osnovne šole v Velenju.
Vedenik Majda, 1. razred višje narodne šole, Sveti Pavel pri Preboldu.

Pravilna rešitev »CICIBANČKOVE UGANKE« je: Miklavž pripravlja »Palčke« za dobre Cicibančke malčke.

Nagrajeni so tile rešilci:

Premrov Marjan, 3. razred osnovne šole v Vuzenici.
Horvat Sonja, 2. razred osnovne šole v Radovljici.
Ivančič Ilja, 3. razred osnovne šole, Telče, pošta Tržišče.

»Naš rod« izhaja v Ljubljani med šolskim letom in ga prejemaajo naročniki »Mladinske matice«, ki plačajo naročnino za list in publikacije »Mladinske matice«, v mesečnih obrokih po din 2'50.

List izdaja »Jugosl. učiteljsko udruženje« — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, zanjo odgovarja Metod Kumelj.

Glavni in odgovorni urednik Josip Ribičič.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

Naš rod

DOMOVINI

MARTINKA BIDOVC-PETANČIČEVA

*V globokem dnu gradijo si korale
neslišno svoje trdno domovanje;
rasto iz dela skupnega jim skale,
valov se besnih moč zaganja vanje.*

*A one teh moči se niso zbale,
zmotilo ni jih bučno valovanje:
Že nove vstajajo iz dna obale:
zdaj uresničene so davne sanje.*

*O, tudi ti si, domovina draga,
ko ta koralni otok vstala močna;
zaganja vate besnost se souvaga:*

*O, pač zaman, dokler tako mogočna
žariš v ljubezni naših src globoki,
dokler je vera v nas in v dom visoki.*

ZADNJI PODLESEK

ANICA ČERNEJEVA

*Poleti sem rože nabiral
in šopke po mestu prodajal.
Moj oče je dela iskal
in truden pred vrati postajal.*

*V mraku je hodil domov
ko starček, ki h grobu koraka.
Vedel je: mama trpi
in tiho posluša in čaka.*

*Jaz pa sem klical gospem:
»Vijolice, zvončki, gospa!«
»Narcise!«, v jeseni: »Ciklame!«
In mislil in mislil vse dni:
»O mama, kako je doma?«*

*Levico sem stiskal v žep
in v žepu prešteval drobiž
in slišal le mamičin glas:
»Moj otrok, ti nas rediš...«*

*Zdaj pada jesen na poljane
in mama še vedno leži
in še je moj oče brez dela,
a zadnji podlesek cveti...*

ARNOŠT**ADAMIČ****VELIKA****TEKMA****ILUSTRIRAL: N. PIRNAT****BITKA POD KOSTANJEM**

Prostor za seje je mladim nogometašem prizadeval težave in nevšečnosti brez kraja in konca. Od vsega početka so se shajali v skitem oddelku podstrešja. Kmalu pa so starejši člani zanemarili sklep o kajenju. Ne le, da so začeli kaditi, kaj še! S prepovedanim zeliščem so zavajali tudi svoje mlajše tovariše. Mimo tega so počeli še kopo takih neumnosti, da rajši o njih molčimo. Kmalu pa jih je le izsledil tanki nos hišne oskrbnice Cile. Neprevidne skrivače je zalotila in razgnala to grešno gnezdo. To je storila tem rajši, ker je med njo in solatarji že od nekdanj vladal večni boj. Pozneje so se dečki skušali zopet vgnesti v raznih predelih prostorne kasarne, v kletih ali spet kje drugod v podstrešju, v pralnici, a nikjer niso našli obstanka. Prisiljeni so bili posvetovati se kar na prostem.

Seje so minile hitro, kar brez zapisnika. Delo je uravnaval predsednik, ki je bil še kapetan obenem. Za njim je bil najvažnejši »klubov čevljar«. Ta je spravljal in pazil na žogo, obnavljal ji je šive, da ji ni duša ušla in jo vtiral z vazelino.

Vse bolje pa se je godilo članom SK Mestnega parka. Imeli so lepo urejen sejni prostor v vrtni uti senčnega vrta poleg gimnazije. Pripadal je hiši Janeza Debelka, veletrgovca z moko. Njegov sin, Janek z očali, je bil predsednik kluba. Svoje tovariše je pogosto povabil na izlet z avtom, ki ga je krmaril sam gospod Debelko. Vse to in še marsikaj drugega je samo še povečalo prepad med kluboma.

Solatarji so za sredo ob devetnajstih sklicali sejo kar pod kostanjem. Že davno pred napovedanim časom so se tam okrog podile tolpe raztrganih otrok. Le-ti so igrali nogomet z vsem, kar je bilo vsaj od daleč podobno žogi in kar se je dalo zbiti z nogo. Najbolj smešno je bilo opazovati siromašnega Mileka. Imel je od rojstva pohabljen, dolgo in suho, do kolka trdo desno nogo, drugo pa za pol pedi krajšo. Zdelo se je, kakor da se sunkovito premika z eno v globokem jarku, z drugo pa da se odganja na visoki plot. Zdaj pa zdaj je odskočil v sredo dirjajoče gruče in s pohabljen nogo zakosil po predmetu, ki so ga v diru pribreli mimo njega. Kadar je zadel, je vzkliknil, hi! — oči pa so se mu posvetile, češ, še se lahko merim z vami. Klicali so ga za švedro, pa se je tega tako privadil, da te je začudeno pogledal, če si ga poklical: Milek...

Predsednik kluba Rudko Dlaka se je bil nekoliko zakasnil v elektrarni, kjer se je učil že drugo leto. Pod kostanjem so ga že nestrpnost čakali starejši vrstniki, med njimi brezposelni Longa z žogo pod pazduho.

»Kje neki se je Rudko zamudil?« je nejevoljno vprašal Bertl, ki je sedel na klopici z Miškom in Okom. Tudi ti trije so bili vajenci in so pred dobro uro prišli od pouka iz obrtne šole.

Naposled je Rudko prišel. Tovariši so ga okregali, on pa je namesto opravičila potegnil iz svojih modrih hlač pest cigaret in jih razdelil. Izpod kostanja se je kmalu pokadilo kot iz dimnika.

»Ali smo že zbrani?« je vprašal in pustil, da se mu je dim veljaško počasi vlekel iz nosnic. Ostali dečki so kričaje pritekli bliže in se zvalili drug čez drugega v travo. Lavo pa je s Pepkom stopil v sredo. Danes so se torej kaj hitro zbrali. Gotovo se pripravlja kaj posebnega!

»Es-ka-sa!« je pozdravil Rudko z začetnimi črkami kluba.

»Es-ka-sa!« je zaorilo nazaj in odmevalo od kasarniških sten. S svojega okna je živahno gručo opazoval gospod Srakar. Zdajle se pa bode, je pomislil in se porinil še bolj ven, da bi česa ne preslišal.

Rudko je zapovedovalno vzdignil roko. Ko pa je videl, da se nekateri dečki vedejo kot Indijanci, ki se ravnaajo na ples, je na vsa pljuča zakričal: »Mir!«

Zdaj so zares obstali in se tihotapsko sesedli na tla.

»V nedeljo je eden izmed vas razžalil čast našega kluba«, je mrko in važno izpregovoril Rudko. S pogledom je prebadal Lavo. Besedam je sledil molk. Vroče glavice v travi so se kradoma ozrle v tovariša, ki si je kaj takega upal.

Mnoge izmed dečkov pa je še bolj zapekla vest. Gotovo bi se bili takrat potegnili zanj, a zbal so se Longe. Nu, morda pa se izkažejo danes...

»Lavo! Ti si trdil, da ne znamo nogometa!« Rudkov glas je postajal grozeč... Molk... Napetost je kar rasla.

»Rekel si, da sem nalašč spuščal žoge!« ga je obdolžil Longa. Iztežka se je premagoval, da se ni pri priči zakadil vanj. Mrzil je že od nekdaj Lavov mirni, nekam zasmehljivi pogled.

»Zagovarjaj se že!« je nestrpno ukazal Rudko.

Nekateri so zdaj šele prvič resno premotriili Lavo. Doslej ga še niso šteli med znamenite, zdaj jim je pa na mah postal zanimiv. Stal je tamkaj v dokolenkah in bos; v oprani, beli majci in zagorel, najbolj šibek med vsemi. Od vseh drugih ga je ločil tudi ostro rezan obraz, v katerem so žarele črne oči odkrito in pogumno. Drzen nasmešek mu je krožil okoli ust, ko je pogled trdno zapičil v Rudka. Namenoma je prezrl Longo, ki je kar drgetal od pridržane želje, da bi se zaletel vanj.

»Zagovarjam se ne, ker ni treba«, je rekel jasno. »Da pa res ne znamo, je dokaz ta, ker smo doslej z mestnimi zgubili še vse tekme. Tak klub, ki zmeraj zgubi, nima nobenega pomena«, je nadaljeval s povzdignjenim glasom. »Ustanoviti moramo novega, in sicer — mi mladi!« se je ozrl in pokazal na dečke okoli sebe.

Zadnje besede je moral že izkričati v hrup, ki ga je zanetil s svojimi prevratniškimi besedami. Longa se res ni mogel več brzdati. Kot blisk je puhnil v Lavo in ga začel obdelovati s pestmi. Za njim so se pognali še Bertl,

Miško in Oko, a Rudko je skočil na klop in mahal z rokami in kričal kakor iz uma, da udri po prevratniku, vsi po njem!

Srakar, ki je s svojega okna pozorno spremljal ves potek, je nemudoma popadel palico in se podvzval po stopnicah na bojišče pomagat.

To pot se je pa Longa bridko uračunal. Besede — »Mi mladi!« so zbrale na Lavovo stran in za njegovo stvar vse bosopetnike. Izprva so res bili prepadeni in se niso mogli odločiti. Ko so pa videli, da se Lavo in Pepko

hrabro otepata napadalcev, so se pognali in zakadili na pomoč. Obesili so se kot obsedeni na živo kopico, splezali po trije, štirje na velike hrbte napadalcev in začeli nabijati po njihovih glavah. Nekateri so se jim splazili pod noge, jih spodnesli in se jih še na tleh držali kot klopi. S tem so pa večji bitko že izgubili, ker jih je bilo premalo. Niti otepati se niso mogli več. Zdaj jim je šlo pač še samo za zdravo kožo. Skušali so se s poslednjimi naporji otresti napadalcev, da bi vsaj pobegnili, pa niti to ni šlo več. Kakor povezani snopi so se kotalili po tleh in morali hočeš nočeš prenesti in okusiti vse zrelosti, ki so jih bili izprva namenili drugim. Longa bi bil gotovo koga urezal z nožem, če bi se mu posrečilo seči v žep. Bertl, Miško in Oko, sicer trdna fanta, sta zdaj ležala nekje spodaj in mirno dopustila, da je padalo po njih. Rudko, ki je kmalu kar s klopi zviška skočil na gručo, je tudi prišel pod pesti in pustil nekoliko las v zeleni travi. Iz žive kopice so neprestano posegale zagorele roke med previjajoča se telesa in udrihale po razmršenih glavah, vseeno po čigavih. Boj se je vršil skoro brez glasu, samo sopihanje je pričalo o srditi zagrizenosti spopada.

Bitka je bila medtem privabila vso otročad iz okolice. Na glavni cesti so se že ustavljali ljudje. Skozi gnečo se je preril stražnik in na dolgih krakih tekel nad vročekrvneže. Ko so ga pa otroci zagledali, so se jadrno drug za drugim razkropili na vse strani. Iz varne daljave so nato opazovali, kako si je stražnik, ki mu je Srakar razburjeno opisoval začetek in povzročitelje spopada, nekaj zapisoval.

Videli so tudi one štiri vajence odhajati z bojišča. Sklonjeni in z rokami v žepih so šli drug za drugim. Zdaj bi se jim nihče ne upal približati. Radovedneži so se jim umikali že od daleč. Zrli so za njimi in videli, da so od jeze in sramote blede zginili skozi srednja dvoriščna vrata v kasarno.

Še dolgo potem so stale na dvorišču in pod slepima stenama kopice otrok v tihem pomenku. Mladi solatarji pa so stikali ohlajene glavice in se muzali. Veselili so se dobljene zmage, nekaterim pa je še prav posebej odleglo. To so bili tisti, ki so preteklo nedeljo križem rok gledali, kako je Longa premikastil Lava. Zdaj pa so izgledali bojeviti in od sile pogumni. Na tihem jih je seveda že skrbelo — koga bi ne! — da bi se ne srečali z onimi. Z namršnimi čeli so še ta večer v postelji ugibali, kako neki bo Lavo ustanovil nov klub mladih ... Mladi? To so zdaj oni brez Rudka in Longe.

Ta čas se je bil Longa domislil, da mu je bila med spopadom prešla žoga. Nekdo mu jo je bil ukradel. Sicer je bila žoga skupna last, a Longa je ne privošči novemu klubu.

Srakar je bil Lava in Pepka povabil k sebi na kavo. Obenem je naročil Milici, da jima je polagala mrzle obkladke na debele bunke, ki so jima pognale iz boleče glave precej na gosto. Kljub bolečinam pa sta bila oba dobre volje. Milica je zavzeta poslušala zgodbo o bitki in tiho občudovala mlada junaka. Srakar si je mel roke in se od zadovoljstva široko režal.

»Zdaj bodo šele videli, kaj znamo, Lavo! Nisem pričakoval, da pridejo tako hitro in neslavno na kant. Klub je razbit, i, pa saj ni bil vreden obstanka. Zpomnita si pa za vse življenje: če kaj razrušiš, moraš že vedeti, kaj boš namesto tega zgradil. Recimo torej: stari klub je razbit, — novi klub naj živi!«

»Naj živi!« se je razlegalo skozi okno doli v nastopajoči mrak.

Gospa Luna pa je globoko zavzdihnila in se potrkala na čelo: »Na stara leta je spet ponorel. Bog se usmili!«

Longa je mislil na izgubljeno žogo, njegovi trije tovariši pa so okoli mize kadili cigarete in molčali. Od jeze in sramote niso mogli dosti govoriti. Vsak po svoje je razmišljal, kako se bo osvetil.

»Lava moramo izplačati. Če ga jaz dobim na samem, mu polomim vse kosti«, je zarobantil Longa in položil pest na mizo.

»Na svoji strani ima Srakarja, ki se spozna na paragrafe. Ta te bo zašil. Pazi se ga!« je malomarno pripomnil Rudko. »Kar se mene tiče,« je pobesil ustnice, »jaz bom nogomet pustil. Saj nimam niti časa zanj. Sploh pa odklanjam predsedstvo, naj se gre vse skupaj solit!«

Po daljšem molku so se obsuli z očitki in le malo je še manjkalo, da bi si bili skočili v lase. Vsak je zvrčal krivdo na drugega, končno pa so sklenili, naj o nadaljnji usodi SK Solate odločijo tisti, katerih danes ni bilo na sejo. Pri sebi pa so se že odločili, da se s temi paglavci nikoli več ne bodo družili... Naj se gre vse skupaj solit!

Potem so se razšli.

Tako je minil vroči dan, ki je nekaterim mladim ljudem pokazal nova pota. Ta pa niso bila brez težav in nevarnosti.

(Se nadaljuje.)

KRIŽEV PAJEK

GUSTAV STRNIŠA

*Križev pajek prede mreže,
ali prede tudi srečo,
saj jo vsak težko doseže,
srečo opotečo!*

*Kjer pa pajčevina siva
pajkom da dovolj zavetja,
tamkaj sreča ne prebiva,
tam ni petja in ne cvetja!*

*Saj lenoba in nesnaga
srečo prepodita le,
križev pajek ne pomaga,
če ne delajo roke!*

Tako je sklenil Petrček: Kadar bo zunaj temno in mrzlo jutro in bodo hladni gozdovi zaviti v meglo, ubežim! —

Mislil je: Ko pridem domov, bo že najbrž večer. Ne bom jih klical; vlegel se bom pred vrata in zaspal in prebudil me bo jutranji mraz, tista mrzla zelena zarja hladne jeseni. In ko pride mama, da odpre vrata, me bo zagledala in bo vzkliknila: »Petrček, ja, Petrček, kaj pa ti tukaj?«

Tako so mu begale misli, dokler ga ni objela utrujenost in je zaspal.

Bila je tiha novembrska noč, v mrzlo temo zavita; zeleni gozdovi so bili ogrnjeni v meglo kakor v pajčolan in niti veter ni dahnil preko polja.

Petrček se je prebudil v zgodnji mrak. Komaj je še videl toliko, da se je oblekel in odšel. Tiho je stopal in ko je prišel skozi vrata, ga je objel skozi tanko obleko oster mraz. Stekel je preko ceste in šel — naravnost proti domu. Ko je prišel iz mesta, je postala pot samotna in kmalu jo je spremljal gozd na obeh straneh. Petrček ni čutil ničesar več, vedel je samo, da mora iti, da mora.

Tako je hodil in vso pot so ga spremljale težke misli. Tu in tam se je razžalostil ob njih, potem pa je bil zopet hladen in če se mu je ob kaki misli korak že ustavljal, ga je zopet pospešil.

Tačas je nastal že dan, mrzel oblačen dan, in ljudje so se grbančili, kakor da se branijo mraza, in so stiskali roke v žepe. Petrček je došel v vas in stopil v hišo, da bi prosil kruha — »ne kruha, usmiljenja!« — si je mislil, ko je prestopil prag.

»Kam pa greš?«

»Domov!«

Žena ga je začudeno pogledala.

»Pa se vsedi na peč, mu je dejala in rezala kruha. Vsedel se je in začel pripovedovati, a omamna toplota ga je uspavala; kmalu je utihnil.

»Ubogi otrok!« je dejala žena in odšla. On pa je spal in se zbudil šele pod noč. Ko je stopil v kuhinjo, mu je žena dala večerjo.

»Pa vendar ne misliš čez mejo?« je vprašala.

Petrček ni vedel, kaj naj odgovori, samo prikimal je narahlo, kakor bi vztrepetal. Položil je krožnik na mizo, plaho pogledal in zbežal. Pes pred hišo ga je obljajal, potem je bil spet sam na cesti. Toda bal se je ceste in lekel po gozdu ves spehan in truden. Medtem je zablestelo nekaj med drevesi, bila je srebrna mesečina. Tako mu je bilo prijetneje in hodil je že počasneje, ker so mu moči odpovedovale. Uzl je tam nedaleč kupe žice. Spomnil se je, da so meje ograjene. Ustrašil se je in ves drhtel; tesno mu je bilo in opazil je, da je noč in da je na jasi, kjer ga lahko kdo vidi. Ko se je tako skoro plazil, je nekdo zakričal. Petrček se je potuhnil in čakal. Potem se je dvignil in šel dalje. Toda sedaj je zakričalo od blizu in puškin strel se je razlegal kot da bi ustrelil kdo na nekaj korakov. Petrček je padel, zajokal in zopet je vse utihnilo.

Dva vojaka sta prišla in sta ga dvignila.

»Joj, pa že otroci so taki!« je rekel prvi.

»Saj ni imel nič pri sebi, čemu si streljal?«

»Postava je taka«, je odvrnil prvi in položil Petrčka med praproti.

Angelsko bel je bil Petrčkov obraz. Ustnice polodprte, kakor bi hotel še nekaj reči za slovo — za mamo — in oči narahlo stisnjene kakor od groze, čez beli obraz pa se je razgrnila krvava lisa. Njegov mrtvaški oder so bile praproti in luč — mesec, ki je razlival srebrni sijaj preko njega.

ŠUM JESENSKIH ŠUM

ANTON DEBELJAK
Ilustriral V. COTIČ

ŠOJA

»Greš, greš, greš!« nekje z višine
šoja nad menoj vrešči,
kakor da redar tatine
od zalog jestvine
ravnokar podi.

Kaj tako se dreš objestno
nad menoj, Orešnica!*
Kvare ne počnem zavestno,
hujša ti si — izvestno —
v gaju grešnica.

* Orešnica = ljudski izraz za šoj.

Jaz lisičke zasledujem,
ki drže se vlažnih šum.
vmes otrok bajke snujem.
Bajk se jaz radujem,
to je lep izum.

BRGLEZ

»Titi, titi, titi!«
Si deček ali dedček ti,
ki z rano zoro vstajaš,
da skozi log razgrajaš,
pa v lubje kljun zasajaš:
Titi, titi, titi?

Od svita pa pod noč
moj doktor Brglez ordinira,
po deblih avskultira,
mrčes iz njih izdira,
ves božji dan pojoč
bolnikom na pomoč.

GAŠČERICA

Šušti, šušti travulja suha.
Postoj za časek, mrgolinček!
Te že poznam, Brzin Martinček,
ki v slast ti gre čruha muha.

Kako si kratek, primaruha.
Kdaj si zgubil rep, trpinček?
Si jako jokal, mamín sinček,
ko te usoda je brezduha?

Le beži, le, med šaš in pesek,
pa pridno spet mušice lovi,
da zraste drugi prej privešek.

Kot repa bodi repek novi,
po resju srečno z njim krmari,
po resju in po šegi stari.

SV. MIKLAVŽ JE PRIŠEL V ŠOLO

ANICA ČERNEJEVA

Gospa učiteljica, otroci, sv. Miklavž, angeli, parkelj.
V razredu. Otroci sedijo okoli gospe in se pogovarjajo.

1. otrok: *Danes je čas,
ker jutri goduje.*
2. otrok: *V mraku se zvonček
srebrn začuje.*
3. otrok: *Težke verige
z njim zarožljajo ...*
4. otrok: *V snegu se svete
stopinje spoznajo ...*
5. otrok: *Tiho odpirajo
angeli vrata.*
6. otrok: *Hiša je v tistem
trenutku vsa zlata ...*

(Zunaj zazvoni, verige zarožljajo.
Sv. Miklavž vstopi, z njim so 3 angeli.)

Miklavž: *Oče nebeški
vas blagoslavlja,
mati Marija vas
toplo pozdravlja.*
*V šoli — sem rekel —
jih danes obiščem.*
*V šoli pač mnoge
laže poiščem.*
Ali ste pridni?
Ali ste zdravi?
*Dobri med sabo,
kot bratci so pravi?*
*Grejo vam v glavice
vse učenosti?*
*Rastele Bogu
in svetu v modrosti?*
*Angeli, zdaj le
hitro od kraja,
dolga je pot od
zemlje do raja!*

(Angeli gredo od otroka do otroka.)

1. angel: *Ivek, ki je
v razredu najmlajši ...*
Gospa: *Smeje se rad,
a joče še rajši.*
Miklavž: *Solze? Že spet?*
(Angelu): *Le brž mu pokaži
dudico, da se junak
potolaži!*

(Angel mu da čokoladno dudo in še
druga darila.)

2. angel: *Barbka, ko šiba
na vodi trepeče ...*

Gospa: *Dobra je, le da
včasih klepeče.*

Miklavž: *Angel, iz koška
za klepetulje!*

Parkelj (vstopi):

*Takim otrokom
v dar ropotulje! ...*

(Angel ji da ropotuljico in zavitek
sladkorčka.)

3. angel: *Janezek pa ne
pazi nikoli!*

Gospa: *S srčkom je daleč,
z glavico v šoli ...*

Otroci: *Kadar jo srček
s sabo ne vzame!*

Miklavž (ga poboža po glavici):
*Janezku knjigo,
v knjigi vesele
zgodbe, ki bodo
srčece vjele!*

1. angel: *Ančka je sitna,
rada tožari —
rada se krega,
rada sitnari ...*

Miklavž: *Takih otrok še
parkelj ne mara!*

(Parkelj zarožlja in se obrne vstran.)

*Sveti Miklavž
te resno pokara!*

2. angel: *Tinka, sirota,
je najdrobnejša,
a je po srcu
najbogatejša.*

Gospa: *Sama je v trdem
svetu ostala,
a bi še dušico
svojo razdala.*

Otroci: *Zadnjič je belega
kruha dobila,
pa ga je z vsemi
v razredu delila.*

- Miklavž: *Angelčki, dobri
Tinki pa vsega,
kar pač Miklavžev
košek dosega!*
3. angel: *Joško, zaspanec,
ali me čuješ?*
- Parkelj: *V drugem razredu
komaj črkujes?*
- Gospa: *Zdaj je že bolje,
zdaj se potrudil!*
- Miklavž: *Angel, veš, zjutraj
ga zgodaj prebudi!
Knjigo mu daj
in v knjigi podobe,
da je ne bo držal
več narobe!*
2. angel: *Tonček je pameten,
vse mu zaleže!*
- Gospa: *V šoli se vedno
dobro odreže.
Toda le naše
domače naloge ...*
- Parkelj: *Te so za Tončka
hude nadloge.*
- Miklavž: *Tonček, brez dela
ni učenosti.
Tudi življenja
ni brez dolžnosti!*
- Angel, največji
zvezek izberi!
Tonček, z veseljem
piši in beri!*
- Angel: *Stanko, da, čevlji
to so pokore!*
- Otroci: *Bratec gre v šolo,
pa Stanko ne more!*
- Gospa: *Toda, Miklavž,
najrajši prihaja.
Le radi čevljev
mi izostaja.*
- Miklavž: *Angel, poglej
globoko v košari.
Tam so še kakšni
majceni pari ...*
1. angel: *Minka pa rada
dela opravlja.*
- Parkelj: *Rada pa tudi
druge — opravlja.*
- Miklavž: *Minka, to so pa
slabe lastnosti!
Čuvaj se jih,
opusti v mladosti!
Saj jih ne moremo,
kadar smo stari.
Angel, a pridno
učenko obdari!*
- Parkelj: *Franček pa drugim
učencem nagaja ...*
- Gospa: *V šoli pa daleč
za vsemi ostaja!*
- Miklavž: *Šibo in repo!*
- Parkelj: *Repa ni draga.
Šiba pa včasih
otrokom pomaga!*
- Miklavž (3. angelu): *Pepki pa daj
računico pravo!*
- Otroci: *Da ji bo šla
poševanka v glavo!*
- Angel: *Barvice Tinčku!*
- Otroci: *On je umetnik!*
- Angel: *Boben Andrejčku!*
- Otroci: *Ki je naš četnik.*
- Angel: *Sabljo junaku!*
- Otroci: *To je naš Blaže.*
- Gospa: *Ki se nikdar
nikomur ne zlaže.*
- Parkelj: *Roziki daj
dišečega mila,
da se bo zjutraj
rajši umila!*
- Miklavž: *K drugim še pridem.
K drugim je bliže.
Sonce že leze
nizko in niže,
mrak že prihaja.
Vame verujte,
kar vam naroča
mamica, čujte!*
- Nič se ne kregajte,
nič ne jezite,
v šoli ubogajte
in potrpite
z delom, ki vam ga
šola nalaga.
Jaz bom pa šel —
od praga do praga.*

PESTERNA

FRANCE BEVK

Ilustriral LJUBO RAVNIKAR

3.

Nežka se je priučila novemu življenju. To ni bilo tako, kakršnega je pričakovala. Da se bo sama igrala, je bila rekla Mejačevka. Saj se je res igrala. A zmeraj le tedaj, ko je hotela Marička. Kadar je njena varovanka spala, so ji naložili kako drugo delo. Strgati je morala krompir in nositi drva v vežo. Včasih je v žehtarju vlačila vodo od vodnjaka. Zарana je pobirala piškavke v sadovnjaku. Bose noge so jo pekle v rosi. V kozolcu je podajala snope. To je bilo težko. Kadar koli je dvignila podajač, jo je zabolelo v prsih. Včasih so orali, vozili gnoj na njivo, tedaj je morala voditi vole. Bala se jih je. Mislila je, da jo bodo vsak hip pomandrali ali nasadili na roge.

Kdaj pa kdaj je bila tako izmučena, da bi se bila najrajši sesedla in se bridko razjokala. Toda morala je k Marički. Z njo se je igrala in tekala po griču. Ali pa jo je nosila na rami. Tega se Marička nikoli ni naveličala. »Še, še!« je zahtevala. Nežka je morala ubogati. Tekala je z njo ko nora.

Pa se je spotaknila, da je pala na nos. Marička se je udarila ob kamnu, da ji je na čelu zrasla velika, modra bula. Vpila je ko grešna duša. Pritekla je Mejačevka.

»Kaj se je zgodilo?«

Pobrala je Maričko in ji pritisnila mrzel kamen na čelo.

Nežka je vsa blede, prepadena stala pred njo.

»Kako je padla? Ali si jo pahnila?«

»Ne. Nesla sem jo kalonce. Obe sva padli.«

»Pahnila«, je Marička zategnila v joku. Rada je ovajala.

Nežka je bila tako zavzeta nad krivico, da ni našla glasu.

»Saj se mi je zdelo«, je kričala Mejačevka. »Pahnila si jo!«

»Saj ni res«, se je Nežki izvilo iz dna duše.

»Proč pojdi!« je zavpila Mejačevka. »Ne maram te videti.«

Nežka se je obrnila in odšla proti kozolcu. Bila je tako prepadena nad krivico, ki se ji je zgodila, da ni občutila jeze, ampak golo žalost. Prva služba ji ni bila všeč. Ne zaradi dela, četudi je bilo včasih pretežko za njene ročice. Tudi kruha ni stradala. Bilo ga je dovolj, ako tudi ne

belega. Ta pa je bil samo za Maričko. Mejač ji je bil dober. Filipa in Tinčeta je klofotal za vsak nič, a nji ni rekel złe besede. Njega se ni bala. Bala se je Mejačevke. Ta ni bila nič več tako sladka kot prve dni. Postala je sitna in ujedljiva. Rožičaste obleke ni nikoli več omenila. Morda je nanjo celo pozabila. »Kdaj mi boste kupili oblekco?« jo je Nežka nekoč opomnila. »To si neučakana!« se je zavzela gospodinja. »Saj si šele prišla... In — ali si bila zadosti pridna?« To je bilo za Nežko kot udarec v srcé. Temna bolečina se ji je ko trn zasadila v dušo. Mejačevka ji je obljubila rožičasto obleko le, da jo je zvalila s seboj. Grdo so jo prevarili...

Če bi Nežka ne bila tako zelo majhna, tako plaha, bi se ji bilo bolje godilo. Pa je bila ko mačica - pritepenka, ki jo sme vsak brcniti, kdor jo zagleda. Filip in pastir sta ji nagajala v lastno zabavo.

Tinče jo je lovil z modrasom, ki ga je nosil na šibi. Kako zelo se je bala in vpila! Ali pa je podil živino proti nji. Vjel je mačka in ga ji posadil na hrbet.

»Nežka!« jo je Filip potuhnjeno poklical. »Ali hočeš bonbonček?«

»Daj«, je rekla; preveč rada je verjela.

»Nastavi roko!«

Nastavila je dlan.

»Na! Takoj deni v usta.«

Stisnil ji je nekaj v roko. Zagomazelo ji je v dlani, da se je prestrašila, odskočila, vrgla proč in zavpila. Bil je hrošč.

Filip se ji je smejal. Tinče se je od razbrzdanega smeha kar valjal po tleh: »Pikapolonca je dobila bonbonček!« je vpil. Zaradi punčke so bili Nežki izrekli Pikapolonca.

»Krota, grda krota!« je zavpila na pastirja.

»Le čakaj!« ji je grozil Tinče. »Živo kroto ti prinesem v posteljo.«

Poslej se je vsak večer bala, da bo našla živo kroto v postelji.

Nikoli več ji niso svetili ali jo spremljali, kadar je hodila spat. Sama je morala po temi skozi vežo, po sajasti lestvi in škripajočem podu. Pred njenimi očmi so hkratu oživali vsi grozotni spomini. V vseh kotih so čepeli škrateljni. Po lestvi so počasi plezali pred njo in ji kazali roge in jezik. Prav razločno jih je videla. Morala je tipati, da ni zašla ali padla. Toda kadar koli se je dotaknila kakega predmeta, se je zdrznila. Zdelo se ji je, da se je dotaknila pošasti. Da bi vsaj deske tako ne škripale pod njo! Pikapolonco je privijala na prsi in ji drhté prigovarjala: »Ne boj se! Saj sem jaz tu.« Kakor je včasih slišala svojo mater. Toda tolažila je sebe, ne punčko. Največji škratelj je čepel na blazini, se prevalil na drugo stran in zlezal pod posteljo.

Vsa znojna od strahu je vsak večer dosegla ležišče. Naglo se je zagnila čez glavo in si ni upala niti dihati... Trepetala je s Pikapolonco v naročju, dokler ni zaspala...

Neke noči jo je strašilo.

Iz poldremavice jo je predramil neki šum, ki je prihajal z lestve. Prestrašena je dvignila glavo in posluhnila. Zapraskalo je po deskah

in se oglasilo: »Huuu — huuu... huuu — huuu... Grrr... grrr...« Glas je prihajal globoko iz grla, kakor da grči velika zver. Nežki je vsa kri pomrznila po telesu. Iztrgal se ji je kratek, pretrgan krik, nato ji je vzelo glas. Zvila se je pod odejo, se vsa zamotala, da bi ne mogel noben glas več do njenega ušesa. Od groze so ji tekale solze iz oči...

Zjutraj je vsa prepadena prišla v vežo.

»Ponoči si kričala«, ji je rekla Mejačevka. »Ali si sanjala?«

»Ne. Strašilo me je. Praskalo je in grčalo.«

»Mačka je bila. Mačke se bojiš?«

Nežka jo je mislila prositi, da bi ne spala na izbi, a se ni upala.

»Ali te je strašilo?« ji je zvečer pošepnil Tinče.

Nežka mu je nekaj trenutkov zavzeta gledala v nagajive oči.

»Ti si bil!« je vzkliknila očitajoče.

Tinče ni rekel, da ni bil, a tudi ni pritrdil. Široko se je režal.

CESTA

AVTO TROBI IN ROPOČE,
DA SE DVIGA CESTNI PRAH.

VERICA ČEZ CESTO HOČE,
TODA REVICO JE STRAH,

DA JE TRAMVAJ NE POVOZI.

JESENI SO ŠLI NA IN SKOPALI .

IZ ZEMLJE, PORUVALI IN TER POREZALI .

TUDI JE POMAGAL. PRI JE BIL .

KO SE JE UTRUDIL, JE POD VISOKO IN ZAPRL . PA JE ŠE VEDNO IMEL V SEME OD .

IN ZASLIŠI GOVORITI. JE STAL NA SVOJI IN SE POGOVARJAL Z , KI JE SEDELA NA .

„, KAJ JE NOVEGA V ?“ VPRAŠA .

 ODGOVORI: „SREČALA SEM . NA BODICAH JE NESEL DOMOV V SVOJ . BOJI SE .

DO POMLADI BO NA GORKEM. PA NA SE JE JEZIL. JE ŠČUVAL NANJ. BO NAREDIL TAKO, DA BO ENKRAT NA NJEGOVE !“

„O, POZNAM !“ SE JEZI . „SAJ TUDI MENE S PREGANJA. TA JE ! NE VE, DA SMO .

KORISTNI. PREGANJAMO IN ! PODIL ME JE
Z ! PA JE PADEL NA . JAZ PA, SMUK, V .

„PRAV!“ REČE . „TUDI MENE, UBOGO
PODI PO . PA ZAKAJ? SAMO POBIRAM S
HRASTA IN Z LESNIK. ON PA MEČE ZA MANO.

„JOJ, JOJ,“ PRAVI . „DA BI GA BRCNILA!“

„ PA PRAVI, DA JE NAJBOLJŠI V .

„KAJ?“ SE ČUDI . „DA GA MARA?“

„DA, !“ POKIMA . „VEČKRAT POZABI
ZAPRETI . PA PRIDE PRAV TIHO ,
SMUKNE SKOZI V ODPRT IN ODNESE VSAKO
 KAJ. ENKRAT , DRUGIČ IN VSA !“

„OH! TA !“ VZDIHNE .

„ČAKAJ,“ REČE SEDAJ , KI JE ZAGLEDALA
 POD . VZELA JE IN GA VRGLA NA .

„OJOJI“ JE ZAKRIČAL , SE PRIJEL ZA IN
BEŽAL . IZ PA MU JE TEKLA RDEČA . ZA
NJIM PA STA IN STRIGLA : ŠLEK, ŠLEK!

KAKO JE MIHEC MED LETOM ŽIVEL

JOSIP RIBIČIČ

Ilustriral FRANCE PODREKAR

Sv. Miklavž v nebesih je tako dobre volje, da se mu sv. Peter čudi: »Miklavž, Miklavž, saj si ves prerojen letos! Druga leta si bil vse dni pred svojim godom ves čmeren in pust. Kaj nimaš letos nič dela?«

»O, pač!« se smehlja Miklavž. »Še več kot druga leta! A letos sem postal moderen, veš!«

»Kako moderen?« se Peter še bolj začudi.

»Tako!« pravi Miklavž. »Prejšnja leta sem moral vse leto zapisovati: Ta deček je to in to zagrešil, ona deklica je bila taka in taka ... Letos pa mi ni bilo treba nič več zapisovati!«

»Kaj so se vsi otroci tako zelo poboljšali?«

»O, ne, še slabši so bili ko druga leta! Le jaz nisem nič zapisal!«

»Joj, Miklavž!« zmiguje Peter z glavo. »Če nisi nič zapisal, kako pa boš sedaj vedel, kdo je bil pridne in kdo poreden? Krivičen boš: Grešnike boš obdaril, na pridne pa boš pozabil!«

A Miklavž odkima: »O, ne, ne bom! Še bolj pravičen bom kot lani in druga leta! Nisem zapisoval, a vendar vem, kako so otroci živeli, če so grešili ali ne. Natančno vse vem! Do pičice natančno!«

»Tega ne razumem!« se Peter popraska za ušesi. »Kako veš vse do pičice, če nisi vse leto nič zapisal v knjigo otrok?«

»Le poslušaj!« odgovori Miklavž in sede na velik stol k nebeškim vratom. »To je tako: Enemu angelu sem naročil, naj fotografira vse, kar se godi na zemlji. Vse leto, vsak dan, vsako uro, vsako minuto. In tako je sedaj vse fotografirano. Kadar hočem vedeti, kakšen je bil ta ali oni otrok, pa grem z angeli v nebeški kino. Tam vidim vse do pičice natanko, kako so otroci med letom živeli!«

Peter je hotel nekaj odgovoriti, a ravno tedaj je priletel angel pred Miklavža in mu dal malo pisemce: »Samo tole pismo je še prišlo po pošti. To je zadnje.«

Miklavž vzame pismo in ga prebere. Potem pa reče: »Aha, to pa je pisal tisti Mihec, ki so ga že lani hoteli vzeti peklenški. Do zadnjega dne je čakal. Pravi, da se je letos poboljšal pa da se bo prihodnje leto še bolj. Kar tako mu pa že ne bom verjel! Fotografije naj povedo, če se je res poboljšal. Hm, hm, no, Peter, kar z mano pojdi, da boš videl, kako vse vem do pičice natančno!«

In sta Miklavž in sv. Peter odšla v nebeški kino. Med potjo se jima je pridružilo vse polno angelov. Veselo so zleteli v dvorano in sedli v klopi. Radostno so ploskali z ročicami in komaj čakali, da se spredaj na platnu kaj prikaže.

»Mir!« udari Miklavž z nogo ob tla in pomigne nekemu večjemu angelu: »Ti, angel fotograf, pokaži nam, kaj je vse leto delal Mihec. Tisti, veš, iz Butal pod Butalsko goro. Tisti, ki so ga lani hoteli peklenški vzeti s seboj v pekel.«

»Že vem, že vem,« odgovori angel in že pripravlja veliko škatlo. »Saj imam samo njegove slike še! Se je zadnji oglasil. Vsi drugi otroci so že prosili. Najbrž nima prav čiste vesti, ko je čakal do zadnjega dne!«

»Bo že tako, bo že tako, hm, hm,« pokima Miklavž. »No, kar zavrti, da vidimo! Peter, kar k meni sedi. Boš lepše videl!«

In sta Peter in Miklavž sedla med anjele in čakala, kaj bo. Angel fotograf je prijel za ročice na veliki škatli in vprašal: »Ali naj pokažem vse slike?«

»Ali jih je mnogo?« se čudi Miklavž.

»Cel zaboj!« odgovori angel. »Cel zaboj samih grehov in porednosti!«

»Hm«, premišljuje Miklavž. »Veš kaj? Samo glavne pokaži! Od vsakega meseca v letu po eno!«

Angel prikima in napravi temo. Iz škatle posije luč na platno in na platnu se prikaže najprej glava dečka, pod njo pa napis: To je Mihec iz Butal pod Butalsko goro.

»Hm, obraz je že poreden!« meni Peter.

»Kako je skuštran! Kdaj se je zadnjikrat počesal, ta grdun?« godrnja Miklavž.

»Pa kako, da je tako črn?« vpraša Peter. »Ali je zamorec?«

»O, ne, ni zamorec,« pove Miklavž. »Le umazan je tako, da bi prav lahko šel med zamorce! Ze lani sem opazil, da se umiva kakor mačka zjutraj: samo konec nosu. Pa če ga mati umiva, vpije kakor sraka. Lani sem mu prinesel kos dišečega mila, a ga najbrž še pogledal ni! Tak grdun nemarni! Tak pujsek! Med pujske ga bomo zaprli. Le čakaj! Morda pa je od samih grehov tako črn! No, angel, pokaži nam po vrsti, kako je živel ta grdun iz Butal pod Butalsko goro!«

Angel je spet zavrtel ročico. Slika je izginila in angel je dejal: »Sedaj bomo videli, kako je živel in kaj je delal ta Mihec iz Butal pod Butalsko goro v mesecu januarju.«

Res se pokaže na platnu tale slika:

»No, lepo je začel novo leto!« godrnja Miklavž in se obrne k angelu fotografu: »Zakaj je razbil sosedu šipo?«

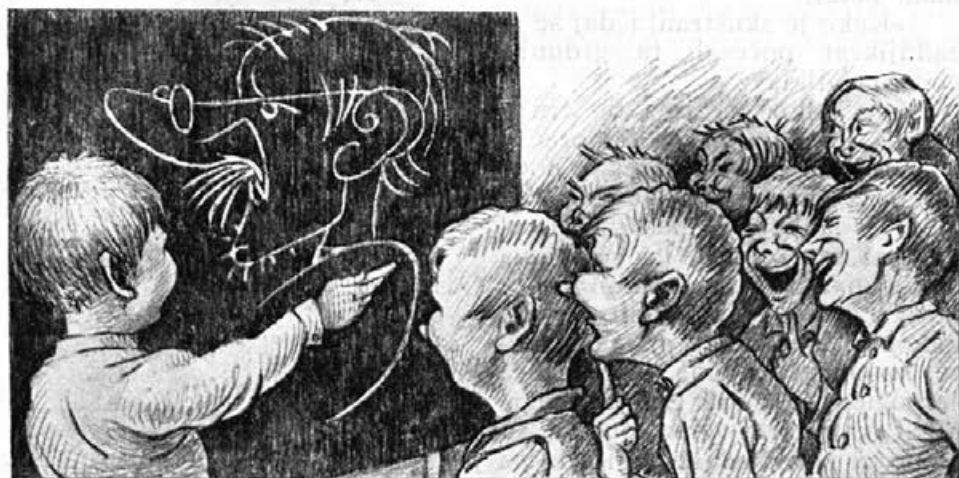
»Kar tako, iz same porednosti!« odgovori angel. »Sosedov Marcec ni hotel z njim na led. Pa je Mihec v jezi zagnal kepo v šipo. Drobci stekla so popacali Markcu ves zvezek.«

»To bi ga jaz za ušesa!« reče Peter. »Tak divjak divjaški! Taka divja jeza! Zakaj ga pa ni sosedova mama z metlo? Veš kaj, Miklavž, veš kaj? Kar peklenščkom izroči pobalina, pobalinastega!«

»Hm,« si Miklavž gladi brado. »Saj bo res treba... No, dalje, fotograf! Pokaži, kako je živel v februarju!«

Angel zavrti ročico in na platnu se prikaže nova slika:

»No, veš kaj!« brunda Peter. »Še iz učitelja se norca brije! Tak potep! Kar peklenščkom ga daj, da ga naučijo kozjih molitvic!«

»Hm,« kima Miklavž. »Saj bo menda res treba! Pa si še upa napisati, da se je poboljšal! Ti predrzni fanté!«

»Mihec v mesecu marcu,« zakliče tedaj angel in pokaže tretjo sliko:

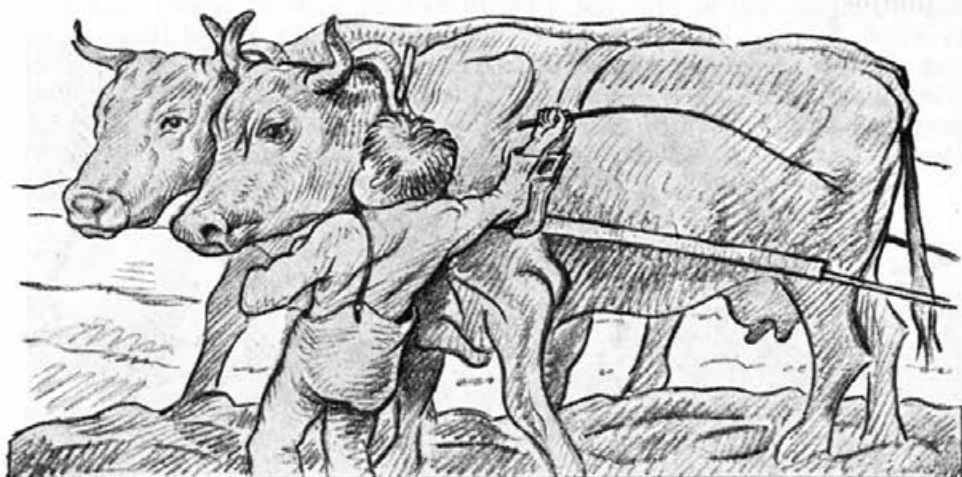
»Glej ga, nepridiprava!« zagodrnja Peter. »Da si le upa! Oh, ko bi bil jaz njegov učitelj! Za lase bi ga dvignil čez vse klopi. Tako nagajati svojim tovarišem! Zaprl bi ga do večera, da bi ga bilo strah in groza po poti samemu domov!«

»Takih pobalinov še strah ni več!« vzdihne Miklavž.

»Daj ga peklenščkom! Bo že zvedel, kaj je strah!« zabruna Peter.

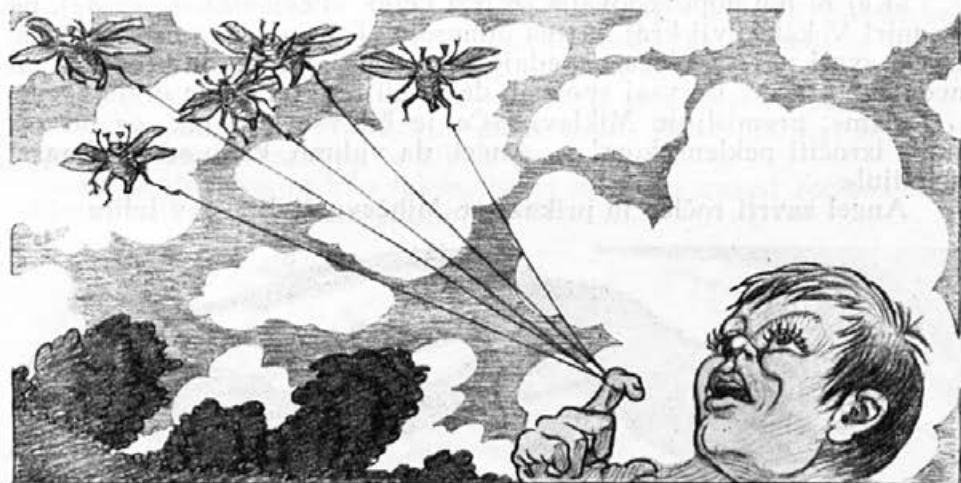
»Počakajmo, da vidimo, kaj je delal v aprilu,« odgovori Miklavž.

Angel zavrti ročico in na platnu se prikaže slika:

»Hm,« reče Miklavž. »Do zdaj sem mislil, da je samo poreden. Zdaj vidim, da je tudi hudoben! Živino pretepa, ker ne more naprej!«
»Peklenščki naj ga vzemo, peklenščki!« kriči jezno Peter. »Pred svoj peklenški voz naj ga vprežejo. Pa bijejo naj po njem, da bo vedel, kako to boli!

»Hm«, prikima Miklavž. »Saj bo res treba potepina kaznovati!«
Medtem pokaže angel novo sliko in reče: »To je delal Mihec v mesecu maju:

»Vedno lepše!« vpije Peter. »Saj je še gledati težko kaj takega! Joj, joj, da se ne boji božje jeze! Saj bo živalcam potrgal vse nožice! Kar v pekel z njim, Miklavž. Kar na dno pekla! Tam naj ga peklenščki privežejo za noge pod strop pekla. Visi naj sto let tako kakor salama v dimniku! Bo vsaj vedel, kako je to hudol!«

Joj, joj,« stoka Miklavž. »Kar srce me boli, ko vidim kaj takega! Kaj nima ta Mihec nič pameti? Kaj nima ta Mihec nič srca? Joj, joj!«

A že pokaže angel fotograf naslednjo sliko z naslovom: »Mihec v juniju«:

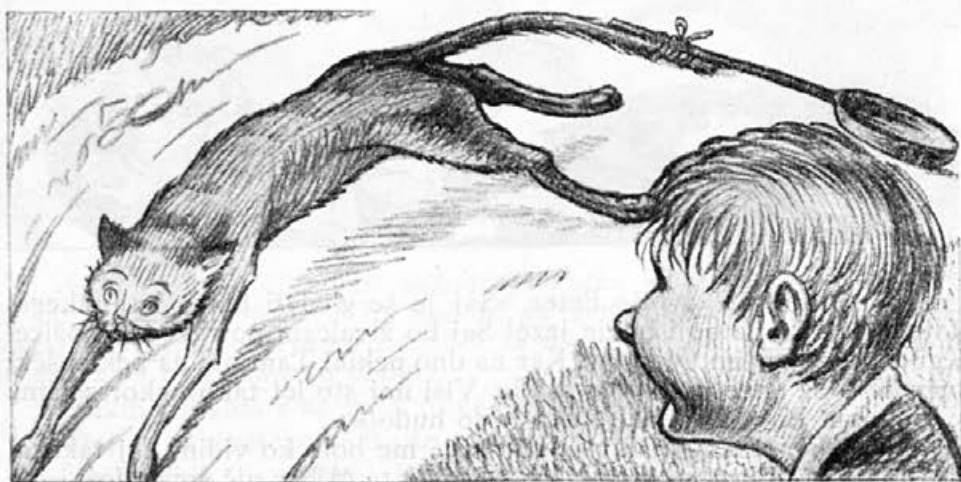
»Seveda, seveda!« sopiha Peter. »Ko ni več hroščev, pa naj pridejo ptiči na vrsto. Glej ga! Za čivkanje starih se niti ne zmeni! Kakšna hudoba! Ali bi ga premikastil! Kaj pa, če bi ljubi Bogec njemu vzel starše in ga pustil samega na svetu? Zaslužil bi to, ta brezsrčnež brezsrčni!«

»Hh, hm«, si Miklavž jezno gladi brado. »Kako bi dopovedal temu pobalinu, da je grdo, kar dela?«

»Kaj bi mu dopovedoval!« se jezi Peter. »Peklenščkom ga daj, pa bo mir! V kak divji kraj naj ga odnesejo. Tam naj ga puste samega. Divje zveri naj še njega napadajo in preganjajo, kakor preganja on nedolžne ptičice! Bo vsaj spoznal, da je bil tudi on doma divja zver!«

»Hm«, premišljuje Miklavž. »Če je bil vse leto tak, ga bo res treba izročiti peklenščkom!... Angel, da vidimo, kako se je obnašal v juliju!«

Angel zavrti ročico in prikaže se Mihčevo življenje v juliju:

»Ali je kaj takega mogoče?« se Peter strašno jezi. »Veš kaj, Miklavž? Meni je tega že kar dovolj! Saj tale Mihec nima ne srca, ne pameti! On je osat na Gospodovi njivi! Iztrebi ta osat, Miklavž! Okrog vratu naj mu navežejo cel kotel. Pa okrog zemlje naj ga takega pode tisoč let!... Zdaj pa grem! Ne morem več gledati takih reči!«

»Pomiri se, Peter!« tolaži Miklavž. »Do konca poglejmo. Morda je le kaj dobrega v življenju tega pobalina! Angel, pokaži avgust!« In angel pokaže. Prikaže se nova slika:

»No, tu imaš tisto dobro!« se jezno grohota Peter. Srajca mu še gleda iz hlač, pa že kadi kakor Turek! Kje pa je dobil cigarete, he?«

»Očetu jih je vzel!« pove angel. »Mami pa v kuhinji žveplenke!«

»Aha!« prikima Peter. »Saj se mi je zdelo! Tat je tudi že postal! In živino je kar tako pustil, da mu je ušla v deteljo! O, lepo seme je ta Mihec, mihasti! No, ali še vedno misliš, da ni zrel za pekel?«

»Hm«, odgovori Miklavž in gleda grdo. »Ne vem, kaj bi dejal! Hm, hm! Angel, kako pa je bilo v septembru?«

»V septembru je bilo tako«, pravi angel in zavrti ročico. Nova slika se prikaže na belem platnu:

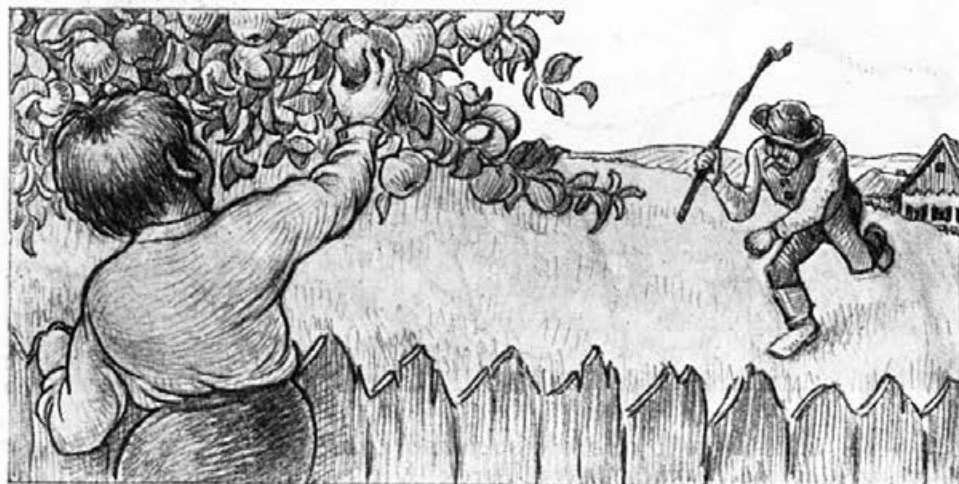

»Haha«, se smeje Peter, da kar grmi po nebesih. »Kako pa! Seveda! Kjer je pretep, tam mora biti Mihec! Le poglej ga, kakšen je! Kakor huda ura! Kaj bo z njim, ko bo velik? Pretepač bo, razbojnik! Le poglej, kako skrbi za zvezke in knjige! Seveda, saj lahko kupijo starši druge! Kaj njega briga, če nimajo denarja!«

»Joj, joj«, se zamisli Miklavž. »Najmanj palico je zaslužil!«

»Kaj palico!« se huduje Peter. »Z bičem bi ga morali peklenščki, z bičem! Tako bi ga morali, da bi skakal do oblakov! Ho! angel, kar še pokaži, kar še! Da vidimo, kaj si je ta sršen še slabega izmislil!«

In angel je zavrtel sliko Mihca v oktobru:

»No, da, saj sem vedel, da bo kaj takega!« godrnja Peter. »Kar o belem dnevu krade. Še sram ga ni pred ljudmi! Doma ima jabolka na izbero! Ne, sosedova so boljša! To ti je seme, ta Mihec iz Butal!«

Tudi Miklavž je hud. Jezno gleda na platno. Grize si brke in mrši obrvi. A ne reče pa nič več, ampak angelu namigne, naj naprej vrti.

Angel zavrti ročico in reče: »Mihec v novembru.«

Pokaže se enajsta slika iz Mihčevega življenja:

»Krasno!« stiska Peter pesti. »Najprej pokrade sosedu jabolka, potem jih pa meče na ljudi! Božji dar meče skozi okno! Revežu jih ne bo dal, o ne! Raje jih pomeče ljudem na glavo! Veš, Miklavž, na tvojem mestu bi ga poslal kar naravnost v pekel! Stotisoč let naj bi se tam drl in cvrl! Kar odloči se, Miklavž! Kar v pekel z njim!«

Miklavž sedi sključen in ves žalosten. Nič več ne reče, le s trudno glavo pokima angelu, naj pokaže še zadnjo sliko.

Angel reče: »V decembru je bilo samo pet dni.«

Potem zavrti ročico in pokaže dvanajsto sliko:

Vsi angeli, ki so ves čas tiho in žalostno gledali slike na platnu, se sedaj glasno oddahnejo in zaploskajo z ročicami. Tudi Miklavž se vzravna in se nasmehe. Samo Peter je še nekoliko hud. Zasmije se in reče:

»Haha, to ti je seme! Ali mu verjameš? Zakaj pa se je šele zadnje dni spomnil nate, a? Meni se kar tako zdi, da niti ne moli, ampak da premišljuje kako novo lumparijo! Ali pa hoče tebe, Miklavž, preslepariti, da bi mu kaj prinesel! To ti je seme, ta Mihec iz Butal butalastih!«

Miklavž se zamisli in vpraša: »Hm, hm, kaj naj storim z njim?«

»Vsaj za teden dni naj ga vzamejo peklenščki, pravim jaz!« reče Peter.

»Kaj pa vi pravite?« se Miklavž obrne k angelom.

»Ne peklenščkom! Saj ni tako hudoben! Le nič ne premisli, kaj dela!« odgovore angeli.

»Tako?« se čudi Peter. »Ni hudoben? Kaj pa hrošči, kaj pa ptički, kaj pa mačka?«

»Ko pa ne ve, da tudi žival boli! Če bi vse premislil, bi tega ne delal. Šele v prvi razred hodi, pa še malo ve!« rečejo angeli.

»Kaj pa cigarete, a?« ugovarja Peter.

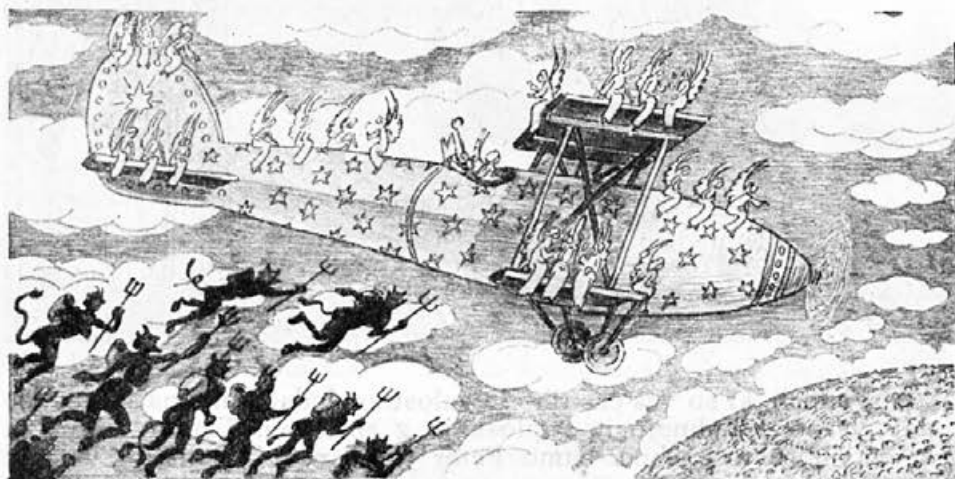
»Saj jih ne bo več kadil!« odgovori angel fotograf. »Že po prvi mu je bilo tako slabo, da je moral en dan ostati v postelji. Pa še tepen je bil po vrhu vsega!«

»Haha«, zmiguje Peter z glavo. »Glej jih, angele! Tako ga zagovarjajo, da ga boš moraš še obdarovati za vse grehe, Miklavž!«

»Ne, obdarovati pa ne!« vpijejo angeli. »Za letos naj dobi še šibo!« Miklavž gleda angele, si gladi brado in se smehlja:
 »Tako je prav! Poizkusimo še letos s šibo! Morda se bo k letu le poboljšal!«

»Predober si Miklavž, predober!« pravi Peter in oddrsa k vratom pred nebesa.

Miklavž pa pomigne angelom in odhiti na nebeški prag. Tam ga že čaka velik aeroplan. Miklavž sede v aeroplan in pokliče še angele k sebi. Angeli sedejo: kamor kdo more: Eni k Miklavžu, drugi na krila, tretji na aeroplanov rep. Potem ukaže Miklavž največjemu angelu, naj požene. Aeroplan zabučí in Miklavž se odpelje proti zemlji obdarovat otroke. Prav blizu zemlje ga zagledajo peklenščki. Zatulijo prav divje in se zaženo za njim.

OD HLEBČKA DO MUCKE

Nariši hitro krogec lep
 pa nastal bo beli hleb.

Majhen še dodaj ročaj,
 pred tabo torbica bo zdaj.

Če ušesci dve boš še dodal,
 bo mošnjiček za tobak nastal.

Končno brčice in rep,
 pred tabo mucek bo prelep.

BOGATAŠI IN REVEŽI

(PO CLIFFORDU)

Tomek počiva na obcestnem kamnu. Poleg njega stoji na tleh lonček s kosilom.

Mimo prideta deklici, ki stanujeta v bogati vili sredi lepega vrta. Ustavita se pred njim in ga dolgo gledata. A Tomek molči.

„Ali si truden, Tomek?“ vpraša mlajša deklica.

„Da“, odgovori Tomek. „Truden sem, res sem truden. Dopoldne sem drva cepil, sedaj pa moram nesti kosilo očetu na polje.“

„Zakaj pa ne nese sluga kosila namesto tebe?“

„Sluga?“ se čudi Tomek. „Kje ga naj vzamemo? Nismo bogati.“

„Ali bi bil rad bogat?“ vpraša starejša.

„O, ne!“ odgovori deček. „To je predrago. Bogati ljudje morajo mnogo denarja izdati za obleke in druge reči. Pa tudi na polju ne smejo jesti.“

„Moj oče kosi v jedilnici!“

„Seveda, ker je bogat. Kaj bi rekli drugi ljudje, če bi kosil na polju! Bogati ljudje ne smejo delati tako, kot bi radi. To smejo le reveži.“

„A moj oče stanuje v veliki vili“, se baha večja deklica.

„Da, ter potrebuje mnogo sob. Moj oče pa ima ves svet za stanovanje, ako hoče. To je še več kot velika vila.“

„A moj oče nič ne dela!“ odgovori deklica.

„Moj pa dela,“ pravi Tomek zelo ponosno. „Revni ljudje so naredili vse, kar je na svetu. Je zelo lepo biti reven.“

„Da, ali če bi bogati umrli — kaj bi bilo z reveži?“

„Pa če bi reveži umrli, kaj bi bilo z bogatimi? Oni se znajo voziti v avtomobilu, ne znajo pa ga narediti. Oni znajo pojediti kosilo, ne vedo pa, kako se skuha.“

In je Tomek vzel svoj lonček, odšel dalje ter si mislil:

„Reveži morajo biti dobri z bogatimi, kajti bogataši so veliki reveži.“

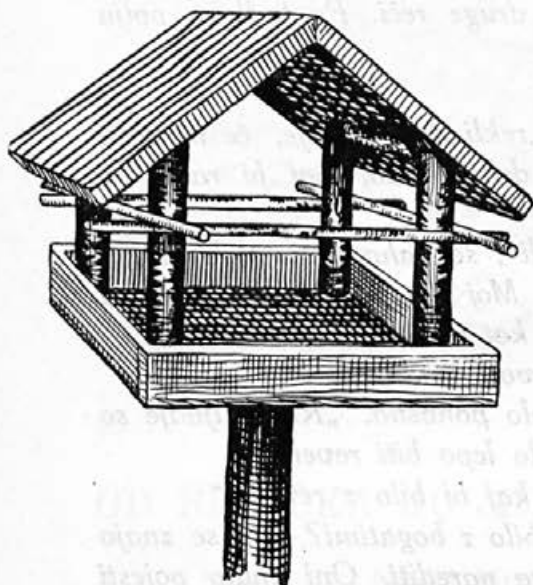
STARČEK IN SMRT

Neki starček ni mogel vzdigniti butare drv, da bi jo nesel domov. In je vzdihnil: »Oh, smrt, pridi in reši me!« Pa se res prikaže smrt ter reče: »Tu sem, kaj bi rad?« Starček se ustraši in odgovori: »Pomagaj mi vzdigniti to butaro!«

NAŠE POMOČNICE

Vsi veste, da so naša jabolka pogostokrat črviva. Gotovo ste že opazili razne žuželke, ki objedajo liste in cvete na sadnem drevju in uničujejo pridelke. Mnogovrstne škodljivce zatiramo z različnimi pripomočki kolikor moremo. Vse naše prizadevanje pa bi ne izdalo dosti, če ne bi imeli pridnih pomočnic, drobnih ptic pevk, ki nam pomagajo od rane pomladi do pozne jeseni, mnoge izmed njih pa tudi pozimi.

Najprikladnejša med njimi je gotovo sinička, ki jo opazimo v naših sadovnjakih zlasti jeseni in pozimi. Urno skače z vejice na vejico in smuka po njih gori in doli ter jih zvedavo pregleduje. Opazovalci so dognali, da pokonča sinička s svojim zarodom na leto več kot pol centa raznih žuželk. S tem uniči, odnosno prepreči izvalitev najmanj 100 do 120 milijonov jajčec raznih škodljivih žuželk.

Ena sama sinička pozoblje dnevno do 2000 jajčec prsteničarja ali kakega drugega škodljivca. Opazovali so vrtno penico, ki je v treh minutah pozobala 351 listnih uši.

Ali bomo ostali brezbrizni pri teh številkah, ki nam tako zgovorno pričajo o koristi naših drobnih ptic pevk?

Dokler je pozimi kopno, ne trpe pomanjkanja. Pridne so in najdejo v najhujšem mrazu dovolj živeža. Če zapade nenadoma suh sneg, posebno pa kadar pokrije zemljo in drevje poledica, nastane pomanjkanje. Naše pomočnice so v hudi stiski. Sneg in led sta zaprla vso hrano. Takrat moramo priskočiti našim dobrotnicam na pomoč, da jih ne ugonobita lakota in mraz.

Ako nimamo krmilnic od lanskega leta, naredimo jih že sedaj, da bomo pripravljeni za čas potrebe. Kako napravimo krmilnico, vidite na sliki.

Kadar sneži, ta krmilnica ne ustreza, ker zamete sneg hrano. Moramo jo zato večkrat očistiti snega in natrositi suhih drobtin in zrnja.

Boljša je vrtljiva krmilnica, kakršno vidite na drugi sliki. Je to preprost, na eno stran odprt zabojček z velikim pristreškom. Krmilnica je nasajena na železno os, okrog katere se lahko suče. Spredaj ima precej dolgo deščico — nekako jedro, ki se obrača za vetrom, pri tem pa suče krmilnico tako, da vanjo veter ne more nanesti snega in ostane hrana suha.

Ptice začnemo po malem krmiti že v začetku zime, da se privadijo na vrt, preden zapade sneg. Krmimo pa jih le po malem, da si morejo iskati tudi same hrano po drevju. Ko pa zapade sneg, ali če pokrije prirodo poledica, tedaj začnemo redno in dovoljno krmiti.

Dobra hrana je suh, drobno zdrobljen kruh, konopno, sončnično in mako-vo seme. Vmes lahko namešamo tudi prosa in ovsa. Sveži kruh in bučni peški so slaba hrana, ki pticam škoduje, ker povzroča drisko.

Kol, na katerega pritrdimo krmilnico, obdamo s trnjem ali z bodečo žico, da zavarujemo ptice pred mačko, dihurjem in podlasico.

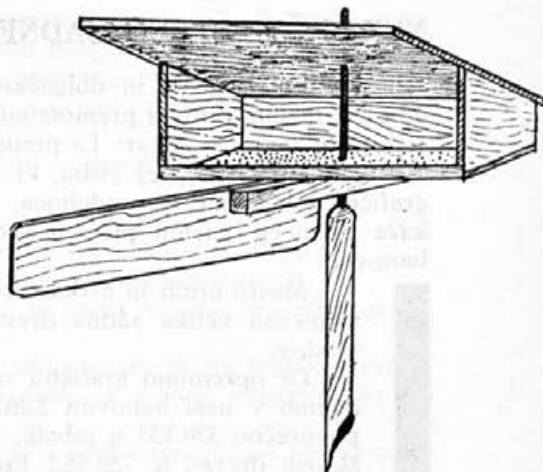
Najboljše krmilnice za naše pomočnice pa so s primerno hrano napolnjeni cvetlični lončki. Majhne cvetlične lončke dobimo za mal denar pri lončarju. Skozi luknjico, ki je na dnu vsakega lončka, vtaknemo palčico s prikrajšanimi vejicami. Palčic ne smemo obeliti! Na konec palčice, pri dnu lončka, privežemo drobno vrvco ali mehko žico, s katero bomo obesili lonček na konec tanke vejice, da ne bo mogla do njega mačka.

S palčkami in vrvkami opremljene lončke napolnimo s hrano. Pa kako, saj bodo viseli lončki z odprtino navzdol? Nič lažjega!

V posodi raztopimo 1 kg loja. Ko se loj ohladi, pa je še vedno tekoč, stresemo vanj 1 kg konopnega in še drugega že prej omenjenega semena. S to mešanico napolnimo lončke do vrha. Loj se kmalu strdi in krmilnice so pripravljene.

Če zapade sneg, jih obesimo v primerni razdalji v sadovnjaku. Ako opazimo, da se je vreme izboljšalo in si ptice zopet lahko same iščejo hrane, poberemo krmilne lončke, pa jih ponovno obesimo, če zapade sneg ali nastane poledica.

Sk.

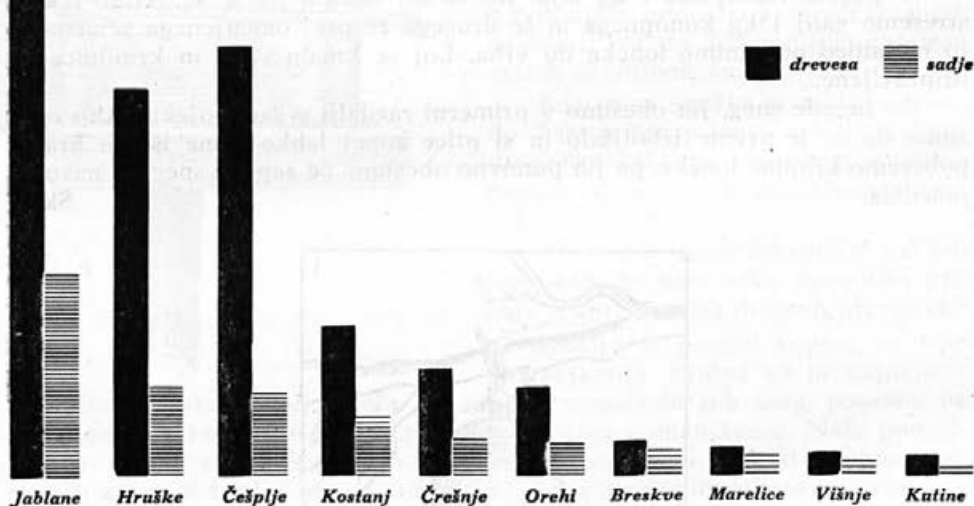
NEKAJ ŠTEVILK O SADNEM DREVJU

Številke so puste in dolgočasne, lahko pa so tudi zanimive in poučne, če jih z razumevanjem premostimo in se vanje poglobimo. Lahko nam odkrijejo prav zanimive stvari. Le preudarite in preračunajte pa mi boste pritrdili.

Oglejmo si najprej risbo, ki je pred nami. Taki risbi ali sliki pravimo grafična tabela ali razpredelnica, kratko tudi »grafikon«. Ta nam nazorno kaže razmerje raznih plemen sadnega drevja in sadnega pridelka v naši banovini.

Mesto črnih in črtkastih stebričev bi lahko narisali za vsako pleme primerno velika sadna drevesa, pod njim pa večje ali manjše kupe plodov.

Če opremimo grafično razpredelnico s številkami, nam pokaže, da imamo v naši banovini 2,262.481 rodni jablan, na katerih pridelamo povprečno 350.133 q jabolk, na enem drevesu povprečno 15.5 kg. Hruškovih dreves je 759.552. Eno drevo da povprečno 9.4 kg hrušk, ves pridelek pa tehta 71.522 q. Češpljevih dreves je nekaj več kakor hruškovih in sicer 873.442. Ker pa češplje pri nas niso posebno rodovitne, pridelamo le 63.810 q češpelj ali sliv, na enem drevesu povprečno 7.3 kg. Rodnih kostanjevih dreves so našli 262.663, na katerih pridelamo 32.995 q kostanja. Kostanjevo drevo da povprečno 12.6 kg. Črešnjevih dreves je 206.076, na katerih zraste 20.496 q črešenj ali okrog 10 kg na drevo. Orehov les so med vojno dobro plačevali, zato so ljudje posekali dosti rodni orehov. Imamo jih še 172.754, katera dajo povprečno po 6 kg plodov. Ves pridelek pa tehta 10.377 q. Breskev je največ

v vinorodnih krajih in sicer 61.091. Povprečno daje drevo po 4.8 do 5 kg. Ves pridelek tehta 2974 q. Marelic je le 14.416, ki dajo 859 q pridelka. So nekoliko rodovitnejše kakor breskve, zato da drevesce povprečno do 6 kg marelic. Višenj je pri nas 10.045, ki dajo 825 q pridelka, koten pa je samo 2980. Drevo da kakor višnja po 8.2 kg pridelka ali skupaj 2452 q.

Vse te številke so povprečne, t. j. srednje. Nekatera leta pridelamo izdatno več, še enkrat toliko kakor v slabih letih, po nekaterih krajih pa celo nič. Večletno preračunavanje nam pokaže srednji ali povprečni pridelek.

Samo še par števil. Sadjarski strokovnjaki in trgovska poročila nam povedo, da izvozimo iz naše banovine vsako leto od 2000 do 2500 vagonov sadja, kar je odvisno od sadne letine in izvozne trgovine. Za izvoženo sadje dobimo od 50 do 70 milijonov dinarjev, kar je zopet odvisno od dnevnih cen in od boljšega ali slabšega pridelka.

Ali vas ne bo zanimalo izračunati, po čem se povprečno plačuje izvoženo sadje?

So pa v navedenih številkah še druge zanimivosti.

Morda boste izračunali, koliko tehta vse sadje, ki ga pridelamo?

Koliko vagonov bi bilo potrebno za prevoz pridelanega sadja?

Koliko sadja ostane doma in koliko je to sadje vredno, precejeno po krajevnih in tržnih cenah?

S snaženjem, posebno pa z gnojenjem sadnega drevja bi lahko povečali pridelek najmanj za 15%. Koliko izgubimo letno v q in v denarju, ker ne poslušamo dobrih nauk?

Koliko je vreden ves letni pridelek sadja v naši banovini po zgoraj ugotovljenih cenah in koliko bi lahko bil, če bi ga dvignili z umnim obdelovanjem, gnojenjem in zatiranjem škodljivcev za 25%. Koliko izgubimo vsako leto?

Naročnik »Našega roda« ali razred, v katerem so naročniki, ki bo najbolje rešil vsa vprašanja in jih pojasnil s številkami, bo dobil v dar lepo sadjarsko knjigo.

Najboljše poročilo bomo objavili v prihodnji številki.

Sk.

SONČNA LUČ — VIR ŽIVLJENJA

ŠTEFANIJA GRUDNOVA

Ilustrirala KS. PRUNKOVA

»Danes je bilo pa zares imenitno v šoli! Igrali smo se sončne žarke. Pa to ni bila kar navadna igra. Predstavljali smo, kako vpliva sonce na zemljo, na nas vse«, pripoveduje naš mali znanec iz devete dežele.

»Kar povej. Že zadnjič si nam pravil o dobrotnih zemeljskih močeh, od katerih je odvisno naše življenje in zdravje.«

»Saj imamo še ono lepo sliko s tisto pesmico:

Palčkov nešteto nas je pod zemljo —
urno se gibljemo, stvarjamo sok,
rastline, drevesa, vsakdanji naš kruh,
to naše je delo, ker pridnih smo rok.«

»In zelenjavo jemo še vsi prav radi«, se drug za drugim živahno oglašajo poslušalci.

Nato nadaljuje naš mali učenjak: »Res je, da nešteto raznovrstnih zemeljskih moči sestavlja rastline, naš vsakdanji kruh. Toda ti dobrotni palčki sami tega ne zmorejo. Imajo mogočne pomočnike z neba.«

»Že vem. Ti pomočniki so sončni žarki«, ga prekine sestra.

»Prav si povedal«, razlaga dalje mali mož: »Z neba, z vsemirja, prihaja k nam nebroj moči. S soncem pa nam je dal dobri Bog luč, ki sveti in ogreva, ustvarja in ohranja življenje. V zraku, ki obkroža zemljo, se gibljejo in valovijo sončni žarki. S svojimi toplimi prstki trkajo na zemljo. Klice v zrnih, semenčkih, čebulicah, gomoljih, koreninah se zganejo, širijo. Moč

sonca in prirodnih sil pa ne miruje, temveč nenehoma deluje. Iz soka vode in zemlje stvarja vsak najmanjši delec ali celico v rastlini. Tedaj pravimo, da ta klike, se razvija, raste. Iz prvotnih zemeljskih snovi nastanejo živi, organski deli zelišč: stebela, listi, cveti, sadeži, korenine. Zaradi tega so neobhodno potrebne različne moči sonca, zraka, vode in zemlje. Vodo in zemljo srkajo rastline s koreninami in jo v stebelcih vodijo do najvišjega vrha. S sončno lučjo prepojen zrak pa vdihavajo navadno skozi kožico, v katero so odete kakor vsaka živa stvar. Na ta način se zbere v rastlinah poleg važnih zemeljskih snovi še polno neizmerne življenjske moči sonca. V sveži zelenjavi, v svežih sadežih in gomoljih je ta moč še popolnoma čista, nespremenjena.»

»Z zelenjavo in sadjem jemo sončno luč in moč, ali ne?« vprašuje sestra.

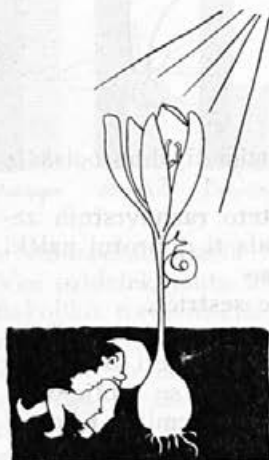
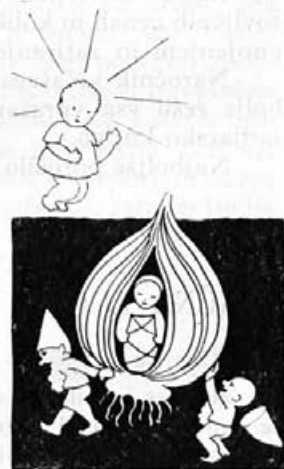
»Imenitno. Sončno moč jemo!«! veselo vzklikajo vsi. »In dalje?«

»Sedaj pride nekaj zelo važnega,« pravi naš prijatelj. »V šoli so nam razložili, da preide ta moč v naše telo kakor živa iskra takrat, če použijemo sadje in zelenjavo v nespremenjenem, naravnem, surovem stanju. V našem telesu se namreč celice takih rastlin bolj z lahkoto razstavijo in preoblikujejo v nove sestavine. Te проникnejo v kri, vsa tkiva, mišice, živce, hrustance in kosti. Odrabljeni delci se izločijo in obnove, organi telesa: želodec, čreva, jetra, pljuča itd. se okrepe, iznova pridobljena življenjska moč prešinja vse telo. Rastline nas najbolj pravilno hranijo. V njih imamo nepokvarjeno in čisto vso prirodno moč narave ter moči neizmernega vseмира: moči sonca, zvezd, zemlje, zraka in vode. Sami smo iz zemlje. Živimo na njej. Obdani smo od narave. Zato se pa moramo tudi hraniti od nje, če hočemo moč in zdravje. Tako modro je dobri Bog ustvaril nas in vse.

Zato ni bolj zdravih jedil od sadja, solate, radiča, špinače, ohrovt, korenja, kolerabic, paradižnikov, kumaric itd. posebno če so sveža, nekuhana. Pod učinkom vročine pri kuhi zgubijo vedno dobršen del svoje žive sončne moči. Ne smejo se predolgo časa kuhati, ne pariti ali pogrevati. Dušena zelenjava pa, ki ima v sebi še ves svoj sok, je poleg sveže najbolj redilna, n. pr. samo dušen ali pečen krompir, dušena špinača itd.

V šoli so nam še rekli, da naj jemo vsak dan poleg kuhane hrane sveže sadje in surovo zelenjavno jed v solati. Za kisanje naj vzamemo limonin sok, ker ima mnogo živih, prirodnih moči, ali sveži sok iz rabarbare. V sadjevem kislu n. pr. je vsled vretja sončna moč spremenjena in nič več tako učinkovita. Umetni kis se seveda uživati sploh ne sme.

Prosil bom mamico, da naj nam da vsak dan nekaj svežega sadja namesto kuhanega ter surovo zelenjavno jed v solati n. pr. radič in nastrgan korenček, ali motovilec in redkev itd. poleg kuhane hrane, katere bomo zato potrebovali manj.«

»Potem bomo kar zdravi in močni. In mamica ne bo imela več toliko preglavic z nami kot do sedaj,« se zadovoljno nasmehne sestra.

»A sončna igra?« dostavi bratec.

»To je pa tako. Na zidu je slika s soncem in zemljo.

Otroci se razdelimo v skupine: sončne žarke, semena, zemeljske sestavine.

Semena počivajo —

z lahnimi skoki se bližajo sončni žarki —

dotikajo se semenčkov —

ti počasi dvigajo glavo —

takrat pa tok tok tok: prihajajo zemeljske moči —

semenčki se svojih pomočnikov oprimejo —

s pomočjo vseh se večajo, rastejo —

pride dež, pride veter, vsa moč z neba —

rastline se gibljejo, razraščajo, krepe v gibanju (valovanju) zraka.

Pri igri veselo rajamo in ob koncu zapojemo tole pesmico:

Zemlja in sončece, moči zraka in vode, vsemirja, moči ve vse,

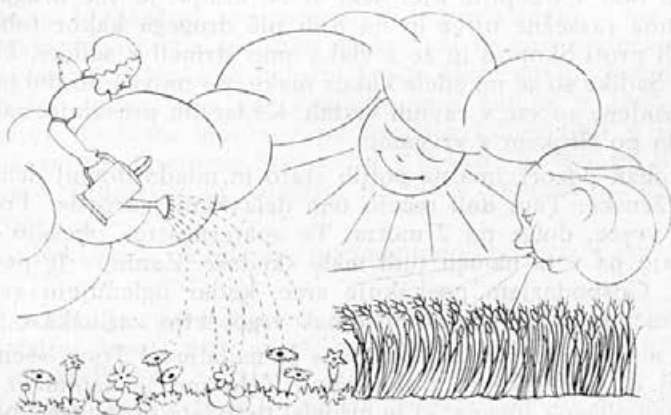
kar vsak dan nam daste dobrotnih rok, spoštuje, varuje hvaležen otrok,
varuje hvaležen otrok.

V zemlji semenčki spe, v vas k njim pa sonce gre,

svetloba nebeška in zemeljska moč, voda in veter jim bodo v pomoč,
jim bomo prav vsi v pomoč.

Že klije in raste vse, pozdravljene sestrice;

v mili prirodi je zdravje in raj, blagoslov božji objema vsak kraj,
objema vedno vsak kraj.

Dazorela tobakova rastlina

TOBAK, GLAVNI ZASLUŽEK NAŠIH JUŽNIH KRAJEV

JOŽE ŽUPANČIČ

Mihčev Tone se je vrnil od vojakov domov v malo gorsko vas Sneberje. Služboval je v Južni Srbiji in za spominček je prinesel s seboj nekaj, o čemer je govorila vsa soseska. V samotni dolinici je potaknil nekaj sadik, ki jih je prinesel z daljnega juga, in te rastlinice so postale zdaj središče zanimanja.

»Anti, zdaj bomo pa zastonj basali naše vivčke«, se je veselil stari Mohor, ko je stopil oni dan po opravih v dolino.

Dolinci pa so iz teh dveh, treh sadik napravili celo njivo in nekdo je nazadnje pošepnil na uho financarjem, da so v Sneberjih, Bukovi gori in na Zelenici pometali kmetje iz zemlje vse žito, koruzo in drugo, sedaj pa sade le — tobak...

Urnih nog so stopili financarji k Mihčevim tja gori v Sneberje. Nasmehnili so se, ko so ugledali le nekaj sadik. A kljub temu ni nič pomagalo:

Zlahtne sadike, ki so vzdignile toliko besedovanja, so možje postave odnesli s seboj, kajti tobak je monopol in v naših krajih ga ne sme nihče saditi.

* * *

Pomenek o Tonetu, njegovih sadikah in financarjih kar ni hotel ponehati. Kmalu po tistem se je zbralo pri Kokčevih več vaščanov, tudi Tone je bil vmes in je pravil o svoji soldaščini in o tobaku:

»Ej, tam doli v Skoplju, kjer sem služil kralja, je vse drugače. Domala vsaka hiša ima razsežne njive in na njih nič drugega kakor tobak. Iz Niša smo se vozili proti Skoplju in že z vlaka smo strmeli v sadike, ki jih kadilci tako cenijo. Sadike so se mi zdele kakor nizke, po največ do pol metra visoke smrečice. Posajene so vse v ravnih vrstah. Kadar jih presajajo, začrtajo vrste po dolgem in po širokem z vrvami.

Kadar tobak dozori, ima na poljih staro in mlado dovolj dela. Še največ trgajo liste ženske. Tam doli rečejo tem delavkam: »argati«. Potrgane liste natikajo na vrvce, dolge po 2 metra. Te »paternoštre« obešajo po zidovih, ograjah, imajo pa v ta namen tudi male skednje. Zanimiv je pogled na obložene hiše. Gospodarjem poskakuje srce, kadar ogledujejo svoj pridelek in v mislih računajo, koliko jim bo tobak vrgel letos zaslužka.«

»Vsako nedeljo, če sem bil le prost,« je nadaljeval Tone, »sem rad krenil v okolico in se pomenkoval z domačini. Zelo me je zanimalo, kako žive. Spoznal sem okoličana Jovana, ki je pridelal tisto leto okrog 6000 paternoštrov. Ko se tobak pravilno osuši, tehtta vsak »paternošter« približno pol kilograma. Močno je odvisno od tega, kako ga trgaš, sušiš in hraniš, preden ga oddaš v duhansko stanico. To so velika državna skladišča. Last so državnega monopola, ki mu je gospodar sam gospod finančni minister. Konec jeseni izdajo razglas, da bodo skupljevali tobak. Kmetje ga dovažajo v skladišča po večini z bivoli. Pri nas teh živali ni. So pa podobni črnim volom. V monopolskih postajah pregledajo tobak in ga najprej ocenijo. Poznajo več vrst tobaka.

Boljšega plačujejo seveda dražje kakor slabše vrste. Cene so različne. Sučejo se od 10, 15, pa tudi do 20 din za kilogram.«

»Še celo po 25 din zahtevajo zanj letos hercegovski kmetje«, je vpadel v Tonetovo pripovedovanje stari vsevedž Lukež. Njemu ni po svetu nič skritega. Venomer buli v knjige in časopise, ki jih prečita od prve do zadnje črke. Takole je Lukež nadaljeval: »Oni dan sem čital, da so imeli v Mostarju sadilec tobaka nekako zborovanje in so zahtevali, naj jim dajo pravico, da bodo odslej lahko sadili več tobaka kakor doslej, in sicer 250 milijonov tobakovih sadik na leto. Zahtevali so tudi, naj da finančni minister zgraditi po Hercegovini še nekaj novih stavb za prevzemanje in shranjevanje tobaka. V sedanjih gre prevzemanje prepočasi in kmetje morajo čakati predolgo, da dobe svoj denar.« Brž se je vtaknila vmes Vedračka: »Ej, tudi nam bi se takale roba prilegla. Ali da kaj dosti opravlja?«

»O, tisto pa, tisto«, je pritrdil Tone. »S tobakom je obilo delo skoraj vse leto. Že meseca marca dobe kmetje v monopolskih postajah seme. Preden ga posejejo, ga pomešajo s pepelom, nato ga vržejo v posebej obdelane lehe. Te pokrijejo z debelo plastjo gnoja in jih dobro zalivajo, dokler jih ne presade.

To delajo po večini ženske, vsaka ima svoj poseben posel. Prva vtika v zemljo železen količek in z njim izvrta luknjico. Vanjo vtakne sadiko in utrdi s klinom. Druga prilije k sadiki vode, tretja jo pravilno zasuje. Njivi, ki meri okrog 15 arov, pravijo, da meri en ,d o n u m'. Nanj gre do 10.000 sadik.

Sadike, ki so se posušile, je treba zamenjati z novimi. Med letom jih je treba večkrat okopati. Čim manj je med letom moče, ko sadike zore, boljši je tobak. V krajih, kjer je malo ali nič padavin, je sicer manj pridelka, a je zato prvovrsten.«

»Če se prav spominjam, imajo v Ljubljani tobačno tovarno. Le počemu, ko nimamo pri nas tobaka?« se je zanimal stari Mohor.

Vsevedni Lukež mu je brž pojasnil: »Tisto je že res, da imajo v Ljubljani tobačno tovarno. Tudi v Zagrebu sem jo videl, čeprav tudi tam ne pridelujejo tobaka. V tobačnih tovarnah tobak le predelujejo za različne cigarete in cigare. Naša Jugoslavija je lahko srečna, da imamo podnebje, ki tobaku godi. Glavni zaslužek kmetom v Južni Srbiji, Hercegovini, Dalmaciji in Črni gori daje ravno tobak. Vse kar izpuhajo naši kadilci v zrak, je pridelek domačih žuljev. Državni monopol pa prodaja tobak tudi v mnoge druge evropske države; predvsem na Poljsko in v Češkoslovaško, pa tudi v Belgijo in Nizozemsko. Bolgarska in Albanija sta huda tekmeča pri prodaji tobaka v inozemstvu.«

»Odkod neki smo dobili to prešmentano rastlino?« se je zanimala Vedračka.

Učeni Lukež ji je znal tudi na to vprašanje odgovoriti: »Tobak so poznali Indijanci v daljni Ameriki že takrat, ko je prišel Kolumb kot prvi belokožec k njim na obisk. Beseda ,tobak' je pomenjala takrat pipo za pušenje, naši Gorenjci ji rečejo čedra. Besedo ,duhan' pa so iztuhtali Arabci, ki pravijo dimu še dandanes ,dohan'.

S tobakovim dimom so se že Indijanci pred stoletji omamljali. Tobak je zelo strupena rastlina. Vsebuje strup nikotin. Vsekakor pa je zanimivo, da so umni učenjaki že vzgojili tobak, ki je skoraj brez nikotina.

Tobak, ki ga prodajajo v trafikah, je razmeroma drag. Cenejši je tisti, ki ga prodajajo tihotapci. Gorje pa onemu, ki ga zalotijo financarji, da kadi ali prodaja ,švercani' tobak. Mnogi tihotapci prenašajo nepošteni tobak kar

na golem telesu. Zgodilo pa se je, da so zaradi tega oboleli, ker jim je prišel strup na golo kožo.«

»Ko je prišel tobak v Evropo, so ga označili za zdravilo«, je nadaljeval Lukež. »Katarina Medičejska, žena francoskega kralja, ga je začela celo njuhati in je trdila, da je to najboljši lek proti glavobolu. Tobak je imel že spočetka obilo prijateljev, pa tudi sovražnikov. Angleški kralj Jakob I. je trdil, da je kajenje 'vražji izum', in je celo napisal proti kajenju knjigo. Vse drugačen pa je bil pruski kralj Friderik I. Ta je pokadil po 30 pip na dan. Poljski kralj Stanislav pa celo dve več. Murat IV. je imel na kadilce tako piko, da jih je dal pri priči obesiti ali celo razčetreriti, če jih je dobil pri kajenju. V mnogih državah so prepovedali kajenje v mestih in vaseh. Ponekod je bilo dovoljeno pušiti le v gostilnicah izven naselj. Take kraje so imenovali 'Palilule'. Oni dan pa sem čital, da imajo v Celju predmestje, ki ga nazivajo Polule. Ime izvira še iz tistih časov, ko so hodili celjski tobakarji uživati vražji izum tja v predmestje na — Polule«, je zaključil učeni Lukež svojo zanimivo storijo.

»Zdaj pa sem zaslužil pipo tobaka, ker sem vam o njem toliko čvekale«, je poprosil in se obrnil k sosеду. Ta mu je dal svoj mehur.

Tinko, mali mošič, ki trga še po šolskih klopeh hlače, pa vedno ugane kako za smeh, je tedaj odprl kljunček in zinil: »Če je tobak tako zelo imeniten, zakaj pa meni ne puste, da bi vtaknil cigareto v usta?«

Vsa soba je bušnila v smeh. Vedračka pa se je razhudila. »To si pa kar izbij iz glave. Kar spomni se na štacunarjevega Pepčka, ki je doma kradel cigarete ter jih na skrivaj kadil. Brž je bil ves grizast in ni mu bilo več pomoči... Še ti si mu nosil rože za pogrebom. Cigarete ga imajo na vesti... Za take je še vedno najboljši tobak tisti, ki ga prinesejo mati iz mlina, in oni, ki ga pomolzejo pri lisiki.«

Tobak na suši

»HALO, HALO, NA POMOČ!«

Pastir Janče je bil kuhan in pečen v skalovju, kjer je trgal snežnobeke planike. V svoji razposajenosti je večkrat nalašč klical na pomoč turiste s svojim glasnim »halo, halo«. Ko so ga našli, je nagajivček veselo zavriskal ter upehanemu »rešitelju« pomolil pod nos šopek najlepših planik. Domačini so poznali njegove norčavosti in se kmalu niso več zmenili za njegove klice.

Nekoč ga je izučila nesreča. Pri plezanju je spodrsnil, omahnil ter obležal močno ranjen na ozki polici nad gorsko stezo. S slabotnim glasom je klical: »Halo, halo!« Zaman! Odziva ni bilo. S poslednjimi močmi je klical: »Na pomoč, na pomoč!« Slučajno ga je našel lovski čuvaj Smrekar, ki mu pa sam ni mogel pomagati.

Začel je oddajati dogovorne znake na pomoč, ki jih poznajo vsi gozdarji, lovci, nosači, gorski vodniki, žandarji, planinske čete ter vsi pravi turisti. Šestkrat na minuto je v enakih presledkih dajal znake, nakar je sledila ena minuta odmora; nato je zopet ponovil isti znak šestkrat na minuto. Mahal je s klobukom, z robcem, z obleko, vpil, žvižgal, udarjal itd., a vse zaman. Nihče se ni odzval.

Ko je nastopila noč, je prižigal in ugašal žepno svetilko in ponavljal slišne znake. Končno so jih vendar le nekje videli in slišali; zakaj rezek žvižg je trikrat v minuti v enakih presledkih naznanjal odziv. Po odmoru ene minute je zopet začel žvižg trikrat v minuti.

Potolažen je čuvaj prenehal klicati na pomoč. Utihnili so tudi odzivni znaki, zakaj reševalci so hiteli ponesrečencu na pomoč. K sreči so vojak pogranične čete, ki so šli na nočni obhod, slišali klice na pomoč ter se takoj odpravili v steno. S skrajnim

naporom so spravili ubogega fantiča v bližnjo kočo, kjer so mu nudili prvo pomoč.

*

Janče se je kmalu izlizal. Še je lazil po gorah, toda ne več za planinskimi rožami. Postal je — divji lovec. Skrbno se je ogibal vsakega lovca, posebno še čuvaja Smrekarja.

V pozni jeseni so prišli iz doline mestni gospodje na lov na divje koze. Spremljali so jih gozdar, lovec, čuvaj in gonjači.

Ves dan ni dala žilica miru mlademu divjemu lovcu. Skriva je opazoval Janče živahen potek lova v skalovju. Pazno je sledil, kam se je zatekla preganjena divjad, da bi jo po odhodu lovcev laže dobil pod puško. Vedel je, da bodo ostali lovci čez noč v gorah, ni pa vedel, v kateri lovski koči bodo prenočevali. Zato je nestrpno čakal večera ter zrl proti lovski koči v malem sedlu, kdaj se bodo okna razsvetlila, saj so po navadi lovci vedno tam prebili noč.

Temna noč je legla na pokrajino. Visoko v bregu so zagorela okenca lovske koče. Nekaj trenutkov so bila razsvetljena, a so zopet ugasnila. Točno šestkrat na minuto v enakih presledkih. To strahotno mežikanje se je ponavljalo redno po enominutnem odmoru. Ko je bila koča eno minuto razsvetljena, takrat so se čuli tudi strelji.

Kakor da so ti strelji zadeli njega, je skočil Janče vznemirjen pokoncu. Dogodila se je lovska nesreča! Lučke še mežikajo in prosijo: »Najbližji človek pomagaj!« Janče se je boril s svojo vestjo, ki mu je klicala: »Ti si najbližji, čeprav si divji lovec. Ne oklevaj, hiti na pomoč!« Lučke so zopet z vso silo zagorele. Zagorele pa so tudi v srcu divjega lovca, saj mu je

nekoč mala lučka rešila življenje. Kakor gams je drl čez drn in strn do prve pastirske bajte. Zanelil je ogenj ter ga trikrat na minuto prikrival in razkrival, vihtel je z vejami, ki jih je prižgal ob ognju. Na njegov odziv je prenehalo mežikanje okenc lovske kočice.

Po najbližji poti je pritekel k oskrbniku najbližje kočice, ki je telefonično obvestil reševalno postajo.

Čez nekaj ur so že krenili reševalci, opremljeni s potrebnimi pripomočki, v gore. Vodil jih je Janče.

Ko so prišli do kočice, so se Jančetu zašibila kolena, pa ne radi naporne hoje ali radi nenavadnega srečanja z lovci, ampak radi žalostne novice, da leži pod Pečino ponesrečeni čuvaj — Smrekar.

Po kratkem odmoru so šli reševalci takoj na delo. Janče je največ pripomogel, da so še isto noč spravili močno poškodovanega nezvestnega ponesrečenca v dolino.

Pravočasna zdravniška pomoč je rešila Smrekarju življenje. Vendar zaradi poškodb ni mogel več vršiti težke službe, ki jo je zapustil svojemu rešitelju.

Janče je postal zvest lovski čuvaj in najboljši prijatelj ubogega Smrekarja, saj je obema gorela v srcu najlepša lučka — ljubezen do bližnjega!

J. Sicherl

FOTOGRAFIRANJE JESENI IN POZIMI Z NAJENOSTAVNEJŠIMI SREDSTVI

Zadnjič smo se seznanili s fotografskim aparatom, kakršen je danes največ v rabi. Spoznali smo njegove glavne dele. Nekateri vestni bralci »Našega roda« pa so me opozorili, naj držim svojo obljubo, ki sem jo dal v zadnji številki lanskega letnika. To so oni srečni lastniki enostavnega fotografskega aparata, ki nima harmonikastega iztega, ki je čudovito preprost, ki pa da prav odlične slike, če ga pravilno uporabljamo. Radi bi vedeli, ali in kdaj

je mogoče slikati z Boks-aparatom, kakor vobče imenujemo te vrste aparate. Zato je potrebno, da danes podrobneje pogledamo bistvene lastnosti mladinskega fotografskega aparata. Potem nam bo takoj tudi jasno, kako je treba slikati z njim v tistih mesecih, ko je manj svetlobe kakor poleti. Sedaj, ko veš že nekaj o fotografskem aparatu sploh, bo to kaj lahko.

Boks aparat ima obliko omarice. Ako dobro pogledaš lečo na čelni strani aparata in jo po velikosti primerjaš z lečami večjih in dražjih aparatov, vidiš, da je leča tvojega aparata razmeroma zelo majhna. Primerjaj omarico svojega aparata z malo sobo, ki ima samo eno majhno okroglo okno. Samo skozi to okno prihaja v sobo svetloba. Razumljivo je, da ta soba ne bo tako svetla kakor soba z velikim oknom. Zato pa mora biti svetloba, ki naj bi zadostno razsvetlila sobo z majhnim oknom, precej močnejša. Prav isto je s tvojim fotografskim aparatom. Ker prihaja svetloba v aparat samo skozi majhno lečo, mora biti precej močnejša, če hočemo uspešno slikati. Toda pri fotografiranju je pa še nekaj drugega. Velike tovarne fotografskih potrebščin se dobro zavedajo, kako ogromno je število lastnikov čisto preprostih aparatov; gotovo mnogo večje od števila dragocenih aparatov. Zato tudi same poskrbe za odjemalce, ki od njih živijo. Res je, da je leča tvojega aparata majhna, toda ako uporabljaš zelo občutljiv film, lahko slikaš tudi jeseni in pozimi, ko je svetloba brez dvoma slabša od poletne. Zahtevaj res občutljiv film. Na vsakem filmu imaš na ovojkici napisano, kolika je njegova občutljivost. Vzemimo za primer film, ki je največ v rabi in ki je tudi po občutljivosti kakor ustvarjen za tvoj aparat; to je Isochrom film. Na ovoju imaš napisano $\frac{1}{80}$ Din; tolika je njegova občutljivost. Zate je važno samo prvo število 18; imamo filme, ki imajo na prvem mestu število 16, 17 ali celo 13 ali 11. Vsi ti filmi so manj občutljivi za svetlobo. Čim večje je prvo število, tem večja

občutljivost, tem boljši je film za tvoj aparat. Din ne pomeni dinarjev, temveč je to posebna mednarodna enota za občutljivost filmov.

ZAKAJ — ZATO

In spet je urednik prejel nekaj zanimivih vprašanj radovednih naših čitateljev. Odšel je k modrijanu nekoliko v skrbeh, ali bo znal na vse odgovoriti.

»Pozdravljen, modrijan, spet sem tu s kopico vprašanj«, je pozdravil.

»Le na dan z njimi!« odgovori modrijan. »Če niso prehude, bova kmalu gotova!«

In je urednik listal po pismih:

»Neki deček vprašuje **zakaj spi-mo?** Najbrž se zvečer brani iti v posteljo pravočasno pa ga to jezi. Kaj mu bomo odgovorili, modrijan?«

»Hm, to vprašanje je lahko, pa tudi težko!« je odgovoril modrijan. »Lahko bi mu odgovorili, da zato, ker se naše telo mora odpočiti. A to najbrž že sam ve! On ve, da mora naše telo počivati, ker se čez dan utruji. V snu se odpočijejo več ali manj naši možgani, naša pljuča, naše mišice, želodec in sploh vse telo. A tega pa morda ne ve ta deček, da potrebujemo spanje, da rastemo. Človek raste najbolj takrat, kadar spi. Tisti dečki, ki nprčajo zgodaj spat, ne rastejo dovolj hitro. Zato je spanje otrokom bolj potrebno kot odraslim. A tudi odrasli bi ne mogli dolgo živeti brez spanja. Pa tudi tega vaš deček najbrž ne ve, da pošlje naše telo, ko je trudno, kri v gotove dele naših možgan. Ta kri omami možgane in človek zaspi. Podobno se zgodi, če vzamemo kak usipavalni prašek, ko smo bolni in ne moremo zaspati.«

»**Zakaj neprestano zapiramo in odpiramo oči?**« — je prečital urednik drugo vprašanje.

»Da jih umivamo!« je odgovoril modrijan.

»Tega pa še jaz ne razumem!« se je začudi! urednik.

»To je tako«, razlaga modri mož. »Ko je oko odprto prihaja zrak do njega. V zraku pa je vse polno drobnega prahu. Tedaj se zgornje in spod-

nje veke zapro in ga omočijo, ker so mokre. Mokroto pa dobe od solz. Solze pa se zbirajo v solznih zlezah, ki so pri vsakem očesu na zunanji strani zgoraj. A tudi zato se zapirajo veke, ker mora biti oko vedno vlažno. Če ne, ne vidi dobro. Oči zapiramo in odpiramo hitro in pogosto. Tako smo vajeni tega, da se niti ne zavedamo, kdaj umivamo svoje oči!«

»**Zakaj voda vre?**« vprašuje neki mladi opazovalec. Prosim, modrijan, odgovorite še temu, da bo potolazena njegova radovednost!« je zaprosil urednik. »Hm!« si je modrijan pogladil brado. »Ako hočemo odgovoriti na to vprašanje, moramo najprej premisliti, iz česa je sestavljena sopara, ki beži iz lonca, ko voda vre. Ako držimo nad soparo mrzel krožnik, tedaj bomo opazili, da bo kmalu na njem vse polno drobnih kapljic. Kaj pomeni to? Sopara se je na mrzlem krožniku izpremenila v kapljice. Sopara je bila prej plinasto telo, kaker r. pr. zrak. Na hladnem pa je postala spet tekoče telo. V hudem mrazu pa bi se najprej izpremenila v tekoče, potem pa še v trdno telo — v led. Voda se tedaj lahko izpremeni v tri različne vrste teles: v tekoča, trdna in plinasta. Ko je plinasta, uide iz lonca in se pomeša z zrakom. V zraku je vedno dovolj take vode. Ko jo je preveč, se združi in nastanejo oblaki, iz katerih pada voda spet na zemljo. Od česa pa je odvisno, da postane voda trdno ali plinasto telo? Od toplote. Pri nizki toplini nastane led, pri visoki pa sopara. In sedaj nam ne bo težko odgovoriti na vprašanje, zakaj voda vre. — Zaradi visoke toplote. Prav močna toplota izpreminja vodo v plinasto telo. Mi pravimo, da voda vre. A tudi ne previsoka toplota izpreminja vodo v plinasto telo. Temu pravimo, da voda hlapi.«

Urednik se je lepo zahvalil, se priporočil še za drugič in odšel vesel domov, da odgovori mladim radovednežem.

NEKAJ NAVODIL ZA MLADE GOSPODINJE

Cvetje za božič. Odreži v začetku decembra vejico španskega bezga. Imej jo v vodi, ki je topla od 18 do 20 stopinj — torej na toplem v kuhinji ali na kmetijski peči. Vsak dan dolij toliko vode, kolikor jo vejica ponoči upije, vejico pa poškopri s toplo vodo. Do božiča bodo vejice cvetele.

Vrtnice uzimimo šele tedaj, ko nastopi mraz, kajti prezgodnje uzimljanje jih omehkuži, da lahko ob prvem ostrejšem mrazu pozebejo. Že sedaj pa moramo pripraviti vrtnice za uzimljanje. Pred vsem okoplremo gredice in jih potrosimo s preperelim gnojem ali kompostom. Pripravimo si dovolj smrekovih in jelkovih vej, s katerimi bomo pokrili debelca in krošnje. Smrekove veje so najboljše odeja, ker ni pretopla in je dovolj zračna ter dobro odbija sončne žarke, posebno proti

spomladi, da se vrtnice prezgodaj ne zbude k življenju. S smrekovimi ali jelkovimi vejami pokrite vrtnice ne plesne in gnijejo, pa tudi miši in drugi škodljivci se jih ogibljejo, posebno če vtaknemo v krošnje brinjeve vejice.

Mah je prav dobro sredstvo za uzimljanje jabolk. Naberemo ga poleti in jeseni, ga posušimo na zraku in soncu in ga spravimo na suhem in zračnem prostoru. Odbrana, prebrana in nekoliko že vležana zimska jabolka vložimo v zaboje, med primerno debele plasti mahu, da se plodovi ne dotikajo. Na ta način napolnimo zaboje do vrha in jih shranimo v hladnem in dovolj zračnem prostoru. Tako vložena jabolka se prav dobro obdržijo do spomladi in prenesejo pozimi tudi nekaj stopinj mraza. Pri tem uzimljanju nam ni treba plodov prebirati, paziti pa moramo, da vložimo le po eno sorto plodov v zaboje, da so prilično vsi kmalu vležani in uporabni.

Angleški časopis »Daily Herald« je razpisal veliko nagradno tekmovanje za najlepšo fotografsko sliko. Prvo nagrado 750.000 dinarjev je dobila tale slika, ki jo prvi pri nas priobčuje »Naš rod«. Premišljajte, zakaj je zaslužila ta slika tako ogromno nagrado skoro milijonskega premoženja.

LASTOVKE SE POSLAVLJAJO

Či-či-či-či-či,
ostanite zdravi vsi,
nam se zdaj mudi...
čri-či-či-čri-či!

Daljina pot je zdaj pred nami
tja v dežele na oddih,
kjer neznan je zime dih —
kjer ni sonca za gorami...
čri-či-či-čri-či!

Gibčne naše so peroti,
nič daljina nas ne moti,
čez dežele trikrat tri
preletimo brez skrbi...
čri-či-či-čri-či!

Ko bo zvonček zacingljal,
ves se beli zamajal,
ko trobentica zapela,
ko vijolica duhtela,
sonček mlad se prismejal...
hrepenenje bo pozvalo
in nas k vam spet sem poslalo —
zopet bomo vse vesele
tu med vami se imele,
tu pri vas okrog letale,
si mladiče vzgojevale
ter vam pele:
či-čri-či-čri-či...
zdravi bili, srečni vsi!

Jelka Vuk,

III. mešč. š. pri Sv. Jakobu, Ljubljana

ZIVLJENJE V GOZDU

Jaz se rada zatekam v tihi in molčeči
gozd. Pa ni tako tih! Brhkonoge srnice ve-
selo skačejo po gozdu, dolgokraki zajčki
tekajo in skačejo sem in tja. Po drevju
plezajo gibčne veverice in glodajo lešnike
ter mahajo s svojo košato metlico. Pod
drevjem se valjajo bodičasti ježi in si pri-
pravljajo hrano in ležišče za zimo. Tu lazi
slinavi polž in steguje svoje tipalke ter
radovedno gleda naokoli. Na drevesih pa
ptičice žvrgole svoje mile pesmi in razve-
seljujejo vse stanovalce gozda.

Tamara Peče,

III. razr. na Ptujski gori.

JANČEK IN KOLAČEK

Spekla mamica kolaček,
jedel sem ga rad, junaček.
Rad me ima papaček,
ker pojedel sem kolaček.

TAŠČICA

Taščica mala
po vrtu skakljala,
črvičke je brala;
na vejo se vsela,
prelepo je pela.

Breznik Peter,
IV. a., Ljubljana.

NESREČA RADI STRELE

Bilo je 26. avgusta. Prva polovica
dneva je bila lepa in sončna, tako da
sem se odpravil k daljnemu sosedu obirat
hmelj. Bil sem že ves čas slabe volje in
otožen, kakor bi bil slutil nesrečo, katera
nam je pretela. Ko je ura odbila dvanajst,
so se začeli zbirati na nebu težki oblaki
ter so zagnili prvo luč sonca. Strah me je
bilo, ko se je začelo bliskati in votlo grmeti
ter so začele padati težke kaplje. Ko je
minula tretja ura, je prihitela sestra jokaje
me iskat ter je prinesla prežalostno novico,
da je strela udarila v našo hišo. Nisem ve-
del od strahu, kaj naj pomeni to. Tekel
sem domov in sam nisem vedel, kdaj in
kako sem prišel na kraj nesreče. Proti ve-
čer se je razgubila množica ljudi, ostali
so samo še nekateri sosedje, kateri so pa-
zili na ostale predmete. Ze prvi teden po
nesreči smo začeli z nabiranjem lesa. Na
hiši bomo napravili strelovod, da nas bo
varoval pred nesrečo strele.

Anton Skorjanc,
učenec ljudske šole v Pirešici.

NAŠA MUCA...

Naša muca je vesela,
ker že miško je ujela.
Z njo se je zelo mastila,
repek je pa le pustila.

NAŠ PSICEK...

Naš psiček je kodrast prav lepo.
In hišo čuva prav zvesto.
Prav zelo ga ljubim,
klobaso včasih mu obljubim.

Olga Kalšek,
IV. razr. na Lokah pri Zagorju.

ROŽICA IN SONČEK

Rožica mala dvigne glavo,
k sončku pogleda: »Joj, je lepo!«
Sonček jo vpraša: »Kaj pa ti je?
Kaj se mi čudiš?« — Roža pove:
»Lepo si, zlato sončece ti,
mene obsevaš in vse ljudi.
Žarki so tvoji topli zares,
božajo me in gladijo vmes.«

Primož Kozak,
2. r., Ljubljana - Vrtača.

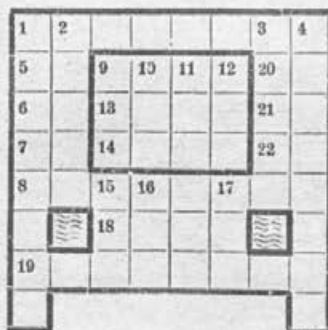
CICIBANČKOVA UGANKA

Začetne črke rešenih besed vam povedo osebo, ki vas bo zabavala v lepi slikanici »Palčki«. Za rešilce 1., 2. in 3. razreda ljudskih šol razpisujemo tri lepe nagrade.

KRIŽANKA »RADIO«

Sestavil: Stane Turk, Metlika

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. moško krstno ime; 5. egiptovski bog; 6. predlog; 7. nikalnica; 8. zdravnik; 9. reka v Jugoslaviji; 13. abesinsko mesto (del imena); 14. gospa; 18. padavina; 19. moško krstno ime; 20. trdičina; 21. predlog; 22. kratica za mesto pečata.

Navpično: 1. del pljuč; 2. sprejemnik; 3. lepota narave; 4. izložba; 9. plod; 10. žensko krstno ime; 11. čistilno sredstvo; 12. igralni karti; 15. nasprotno od vojne; 16. vzklík; 17. oblika glagola peti.

Za rešilce križanke »Radio«, kateri obiskujejo razrede od 4. dalje, razpisujemo tri nagrade.

Takiš moškiš danes ni več,

ki bi prišli v trgovino in zahtevali samo »cigarete«. Vsak moški ima svojo vrsto cigaret, ki jo kadi in katere imena ne pozabi. Tudi žene bi morale biti take. Pri nakupu mila bi morale zahtevati izrečno Schichtovo milo Jelen, ker bodo imele samo tedaj gotovost, da bo ostalo njihovo perilo dolgo lepo kot novo in trpežno. To milo odpravi iz perila temeljito vsako nesnago in ga pri tem varuje...

Pozor, Cicibančki!

Miklavž prinaša darila najrajši tistim otrokom, ki mu napišejo pismo. Ne pozabite tega storiti. Napišite mu tako:

»Dragi sveti Miklavž!

Letos sem bil vse leto priden, zato Te prosim, da mi kaj prineseš. Najrajši bi imel lepo slikanico, *Palčk* i. Prosim Te, naroči to knjigo v Ljubljani pri Mladinski matici, Frančiškanska ulica št. 6. Povej, da je zame, potem jo dobiš ceneje, ker sem naročnik *Našega roda*. Dobiš jo za 25 din.«

Spodaj se podpišite, potem pa pismo izročite staršem, da ga odajo na pošto.

A storite to kmalu, da ne pokupi sv. Miklavž vseh *Palčkov* in ne ostanete brez te lepe slikanice.

Otroci, hranite in varčujte,
p o m n i t e :
Iz malega raste veliko!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

izdaja na dom domače hranilnike,
najboljše učence obdaruje z zlatimi
darilnimi knjižicami. Stopite tudi Vi v
krog njenih vlagateljev in varovancev!

*Kar potrebuje mladina v šoli
in doma, dobi po nizkih cenah v*

Učiteljski knjigarni v Ljubljani in v podružnici v Mariboru

Posebno priporočamo bogato izbiro lepih
mladinskih knjig po znižanih cenah.
Izberite knjige po cenikih, ki jih imajo
šolski upravitelji, in naročite skupaj,
da bo nižja poštnina.

Klišee

eno- ali večbarvne, za časopise,
knjige, razglednice itd., izdeluje

klišarna

»Jugografika«

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna

v Mariboru, Aleksandrova 47

v lastni palači

Podružnica: Ljubljana, Tyrševa cesta 34

sprejema vse zdrave osebe od 17. do 70. leta
v zavarovanje za pogrebno za zneske od
din 1000— do 10.000—; za doto od 1. do 16.
leta starosti za zneske od din 1000— do 25.000—
— Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo in
informacije! — Do sedaj izplačali na podporah
preko 30 milijonov dinarjev.
Ustanovljena leta 1927.

Zaupniki se sprejemajo za vsak kraj dravske banovine